

Biuletyn Informacyjny

KOWR
www.kowr.gov.pl

TRENDY NARZĘDZIA KIERUNKI
NR 5/2017

**Idee, zadania
i strategia KOWR**

Od redakcji

Drodzy Czytelnicy,

Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa działa od początku września. O podsumowanie pierwszych miesięcy funkcjonowania instytucji poprosiliśmy Witolda Strobla, Dyrektora Generalnego KOWR. Dziś można już powiedzieć, że połączenie dwóch agencji (ANR i ARR) – wymagające ogromnego wysiłku i zaangażowania ze strony kadry zarządzającej i pracowników – było krokiem w kierunku sprawniejszej administracji. Wszystko po to, aby nasi beneficjenci szybciej otrzymywali wsparcie.

Idee, zadania i strategia Ośrodka to najważniejsze tematy poruszone w tej publikacji. Artykuł przybliży funkcjonowanie nowej agencji rządowej działającej na rzecz innowacyjnego rolnictwa, rozwoju polskiego eksportu i zwiększenia rozpoznawalności rodzimych produktów rolno-żywnościowych na świecie.

Dyrektor Generalny podkreśla, że kluczowym zadaniem KOWR jest gospodarowanie nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa. Ziemia rolna jest cennym zasobem. Od jej właściwego wykorzystania zależy bezpieczeństwo żywnościowe obywateli, a obowiązkiem państwa jest dbanie o prawidłowe gospodarowanie gruntami rolnymi Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa.

O tym, jakie nowe regulacje w tym zakresie obowiązują, mogą Państwo przeczytać w kolejnym artykule. W wyniku wprowadzenia w 2016 r. ustawy o wstrzymaniu sprzedaży nieruchomości ZWRSP oraz zmianie niektórych innych ustaw podstawowym sposobem zagospodarowania państwowej ziemi stała się dzierżawa.

To rozwiązanie – jako najtańszy sposób pozyskania gruntów rolnych – jest korzystne dla rolników. W przetargach ograniczonych organizowanych przez KOWR mogą uczestniczyć wyłącznie rolnicy indywidualni zamierzający powiększyć lub utworzyć gospodarstwo rodzinne. Są to dzierżawy długoterwale, zawierane nawet na ponad 10 lat, co pozwala na racjonalne planowanie produkcji. Obecnie dzierżawionych jest ponad 1 mln ha, tj. 76 proc. powierzchni będącej w Zasobie. Wpływy KOWR z tytułu dzierżaw będą przeznaczane w szczególności na rozwój obszarów wiejskich i działania związane z racjonalnym gospodarowaniem mieniem Zasobu. Zainteresowanych dzierżawą rolników zapraszamy do kontaktu z właściwym terytorialnie Oddziałem Terenowym KOWR. Nasi pracownicy udzielą Państwu wszystkich informacji.

W numerze prezentujemy także informacje o wynikach polskiego handlu zagranicznego za 7 miesięcy 2017 roku. Polska jest znana w świecie z produkcji żywności wysokiej jakości. Ekspertki szacują, że w tym roku eksport produktów rolno-żywnościowych wyniesie 26,3 mld euro. Oznacza to kontynuację obserwowanego od akcesji Polski do UE trendu wzrostowego.

Zapraszamy do lektury!

Monika Krawczyk
redaktor naczelna

Spis treści

- 2** **Idee, zadania i strategia KOWR**
Witold Strobel
- 6** **Gospodarowanie Zasobem Własności Rolnej Skarbu Państwa**
Adam Struziak
- 10** **Wsparcie rynku produktów pszczelich**
- 11** **Pomoc żywnościowa 2017 – co, dla kogo i jaki sposób**
- 12** **Program dla szkół, czyli jak skutecznie budować zdrowe nawyki żywieniowe dzieci**
Paweł Kocon
- 14** **Polski handel zagraniczny towarami rolno-spożywczymi w okresie siedmiu miesięcy 2017 roku**
Marzena Trajer
- 20** **Gdzie można kupić produkty regionalne?**
Paweł Kocon
- 22** **Z wojska do biznesu – wskazówki dla liderów**
Marta Czerwiec
- 24** **Prognoza cen rynkowych**
- 32** **Summary**

**Biuletyn
Informacyjny KOWR**
ISSN 1233-2437
nakład 8000 egz.

Wydawca:
**Krajowy Ośrodek
Wsparcia Rolnictwa**
01-207 Warszawa
ul. Karolkowa 30

Redakcja:
**Biuro Dyrektora Generalnego
Wydział Wydawnictw**
tel. 22 376-71-14
faks 22 376-70-51
e-mail: biuletyn@kowr.gov.pl

Wydawnictwo bezpłatne

Idee, zadania i strategia

KOWR

Od powstania Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa minęły prawie trzy miesiące. To czas na przypomnienie idei połączenia dwóch agencji, przeglądu zadań i wyznaczenia celów do zrealizowania w najbliższej przyszłości.

Witold Strobel
Dyrektor Generalny Krajowego Ośrodka
Wsparcia Rolnictwa

Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa (KOWR) to nowa agenda rządowa na instytucjonalnej mapie Polski. Przejęła ona zadania Agencji Nieruchomości Rolnych oraz część zadań Agencji Rynku Rolnego. Z dniem 1 września br. te agencje przestały istnieć. Wprowadzone zmiany miały na celu przede wszystkim uporządkowanie instytucji otoczenia rolnictwa.

Nastąpił racjonalny podział zadań: dziś mamy w Polsce jedną agencję wykonawczą, którą jest KOWR, oraz jedną płatniczą, czyli Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR).

Utworzenie nowej instytucji było niezbędnym elementem na drodze ku sprawniejszej administracji. Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa ma być prężną instytucją, realizującą wszystkie zadania nałożone na nią przez ustawy. Wymaga to sporego wysiłku, lecz z pewnością atutem jest doświadczona kadra wywodząca się z pracowników byłych agencji rolnych: Agencji Nieruchomości Rolnych oraz Agencji Rynku Rolnego. Zadania wpisane w działalność nowej instytucji są im doskonale znane. Zależy mi na stworzeniu dobrze działającej organizacji ośrodka, począwszy od centrali, a na oddziałach terenowych skończywszy. Dzięki temu rolnicy i beneficjenci będą mogli jeszcze szybciej otrzymywać wsparcie. KOWR ma służyć polskiemu rolnikom. Chciałbym, aby uzyskiwali oni przyjazną i kompetentną obsługę zarówno przy wypełnianiu wniosków, jak i wyjaśnianiu poszczególnych spraw, które czasem wydają się zawite przez obowiązujące przepisy. Będę zabiegał o to, aby KOWR był skutecznym narzędziem do realizacji polityki rozwojowej.

Jednym z ważnych celów jest dążenie do podniesienia poziomu życia na wsi. Chodzi o to, aby zmniejszyć dysproporcje występujące między mieszkańcami wsi a ludźmi żyjącymi w aglomeracjach miejskich.

To są priorytety, które postawiłem sobie w dniu powołania na stanowisko Dyrektora Generalnego KOWR. Mam nadzieję, że w dłuższej perspektywie nasze działania przyczynią się do rozwoju wsi i obszarów wiejskich.

Po dwóch miesiącach funkcjonowania nowego ośrodka mogę śmiało stwierdzić, że osiągnęliśmy cele, które zostały postawione przed KOWR na ten okres. Ośrodek z każdym tygodniem zdobywa coraz większą sprawność organizacyjną. Przekształcenie dwóch agencji w jedną instytucję przebiegło w sposób pomyślny i z zachowaniem ciągłości realizowania zadań.

Zadania KOWR

Zadania Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa wpisują się w politykę rolną przyjętą przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Ustawy nakładają na KOWR obowiązki, na których chciałbym się skupić. Kluczowe jest gospodarowanie nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa. Od prawie dwóch lat podstawową formą zagospodarowania państwowych gruntów jest dzierżawa, a nie – jak w ubiegłych latach – sprzedaż. Od początku działalności Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa

jednym z pierwszych, a zarazem najważniejszych zadań stało się opracowanie i wdrożenie nowych, jak najbardziej przejrzystych procedur związanych z wydzierżawianiem nieruchomości Zasobu rolnikom. Dlatego zrobiliśmy to niejako w pierwszej kolejności.

Ważnym zadaniem jest także nieodpłatne przekazywanie gruntów oraz bezzwrotna pomoc finansowa. KOWR może przekazać grunty m.in. samorządom lokalnym na realizację celów własnych. Powstają na nich cmentarze, obiekty kulturalne i sportowe oraz służące ochronie zdrowia, pomocy społecznej i edukacji. Nowa instytucja udziela też bezzwrotnej pomocy finansowej na utrzymanie infrastruktury na terenach wiejskich. Ponadto sprawuje nadzór właścicielski nad spółkami strategicznymi Skarbu Państwa, które odgrywają wiodącą rolę w kreowaniu i upowszechnianiu postępu biologicznego w polskim rolnictwie.

Kluczowymi zadaniami KOWR są eksport i promocja polskiej żywności. Te zadania przejęto z nieistniejącej już Agencji Rynku Rolnego. Kontynuujemy działania, które były realizowane do 1 września br., czyli przed rozpoczęciem działalności nowej instytucji. Jest to przede wszystkim duża kampania pod hasłem „Polska smakuje”. Cały czas jest udoskonalana aplikacja pod tą samą nazwą. Producenci mogą się w niej rejestrować, a użytkownicy – znaleźć interesujący ich produkt rolno-spożywczy w miejscu, w którym się znajdują.

KOWR prowadzi też politykę informacyjno-promocyjną w kraju i na świecie. Uczestniczy w targach i misjach gospodarczych poza granicami kraju, a dzięki działaniom Ośrodka producenci żywności mogą w nich brać udział na znacznie korzystniejszych warunkach niż w przypadku organizowania wyjazdów indywidualnych. Nasi pracownicy udzielają wsparcia, począwszy od spraw organizacyjnych, takich jak np. transport i nocleg, poprzez organizację wizyt w punktach handlowych, a skończywszy na spotkaniach biznesowych b2b. Targi to idealna okazja dla zagranicznych konsumentów do poznania polskich smaków. Pokazujemy się w różnych zakątkach świata, szczególnie skupiamy się na rynkach o dużym potencjalnie importowym, na których polska żywność jest jeszcze nieobecna lub występuje w niewielkim stopniu. KOWR realizuje branżowy program promocji polskich specjalności żywnościowych, wspiera inicjatywy informacyjne i promocyjne realizowane przez grupy producentów na rynku wewnętrznym. Jesteśmy w stałym kontakcie z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi, aby nasze działania się uzupełniały. Ponadto Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa w ramach ustawowych zadań realizuje działania interwencyjne na wybranych rynkach rolnych, m.in. na rynku cukru,

mięsa, mleka i przetworów mlecznych, wina, zbóż czy odnawialnych źródeł energii. Prowadzimy stały monitoring tych rynków. W październiku zostały wypłacone środki finansowe dla uczestników mechanizmu WPR „Wsparcie rynku produktów pszczelich” w sezonie 2016/2017. Na konta beneficjentów zostało przelane prawie 25 mln złotych. Przeprowadziliśmy także weryfikację ponad 65 tys. wniosków producentów rolnych ubiegających się o dopłaty do materiału siewnego. Środki finansowe trafią na konta beneficjentów w czwartym kwartale br. Interwencja, jako element siatki bezpieczeństwa, uruchamiana jest przez KOWR w przypadku wystąpienia poważnych zakłóceń na danym rynku. Znaczenie działań interwencyjnych bardzo poważnie traktuje minister rolnictwa Krzysztof Jurgiel. Te działania to między innymi odpowiedź na nieoficjalne plany Unii Europejskiej o stopniowym ograniczaniu wsparcia w ramach WPR do 2030 r. KOWR będzie realizował strategię odpowiedzialnego rozwoju w obszarze rolnictwa.

Ważnym zadaniem jest także realizacja nowego „Programu dla szkół”. Od roku szkolnego 2017/2018 zastąpił on dwa programy: „Mleko w szkole” oraz „Owoce i warzywa w szkole”. Na to działanie przeznaczono ponad 240 mln zł rocznie. Celem programu jest uczenie dzieci zdrowych nawyków żywieniowych poprzez dietę bogatą w owoce, warzywa i mleko. Uczniowie klas I–V w ramach programu bezpłatnie otrzymują m.in.: gruszki, jabłka, śliwki, truskawki, soki owocowe, warzywno i mieszane, marchewki, rzodkiewki, pomi-

dorki, jogurty i kefiry. Dostawy do szkół rozpoczęły się 2 października br. W roku szkolnym 2017/2018 dzieci otrzymają ponad 160 mln porcji owocowo-warzywnych i około 144 mln porcji mlecznych. Warto zauważyć, że program obejmuje nie tylko dostawę produktów, ale również organizację zajęć edukacyjnych dla dzieci dotyczących zdrowego odżywiania. W tym roku szkolnym około 2 mln uczniów klas I–V szkół podstawowych skorzysta z tego programu.

Wierzę, że wykonywanie zadań z należytą starannością pozwoli sprostać wyzwaniom, które stoją przed polskim rolnictwem.

Strategia KOWR

Jak powiedział minister rolnictwa Krzysztof Jurgiel, polskie rolnictwo stawia na innowacyjność. To klucz do postępu w każdej dziedzinie. Chcielibyśmy, aby KOWR był sprawnym narzędziem, dzięki któremu zmiany polskiego rolnictwa i polskiej wsi będą ukierunkowane na innowacyjność i nowoczesność. W fazie koncepcyjnej jest budowa terminalu przetadunkowego dla zboża i innych produktów

rolnych na terenie któregoś z portów polskich, a także projekt wykorzystania dronów do kontroli terenowych. Nowym pomysłem jest także budowa hal targowych, w których producenci bezpośrednio sprzedawaliby swoje płody rolne. Dzięki temu rolnik będzie mógł sprzedawać produkty w odpowiednim miejscu, nie ograniczając się tylko do giełd, na których odbywa się handel hurtowy. Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi zapowiedział także, że KOWR w dalszej perspektywie będzie realizował w całości proces scalania i wymiany gruntów oraz zmian w planach zagospodarowania przestrzennego. Obecnie w resorcie rolnictwa trwają intensywne prace nad zmianami w ustawach: o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa oraz o kształtowaniu ustroju rolnego. Planowane jest również podjęcie prac nad ustawą o zagospodarowaniu przestrzennym i zagospodarowaniu rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa analizuje sytuację rynkową. W moim przekonaniu w razie potrzeby jesteśmy gotowi do przyjęcia innowacyjnych rozwiązań służących efektywniejszej polityce rolnej.

Mamy także plany na 2018 rok. W przyszłym roku KOWR zwiększy udział w misjach gospodarczych oraz targach międzynarodowych. Oferta będzie rozbudowana o nowe rynki, na których do tej pory nie skupialiśmy swoich działań promocyjnych. Będą to m.in.: Tajlandia, Indonezja, Singapur, Kenia, Nigeria i Meksyk. Należy wykorzystać potencjał importowy tych krajów i budować świadomość o polskich produktach rolno-spożywczych w nowych miejscach. Nie są to przypadkowe kierunki.

Takie propozycje składają przedsiębiorcy, a KOWR je wybiera na podstawie przeprowadzanych ankiet. Ponadto planowane jest zwiększenie budżetu na promocję na rynkach trzecich. Nowa instytucja będzie również organizowała spotkania informacyjne przed wyjazdem na targi, seminaria, konferencje, panele dyskusyjne. Zamierzamy także zintensyfikować działania na szczeblu instytucjonalnym z właściwymi podmiotami zagranicznymi na rzecz promocji polskich produktów żywnościowych, rozwoju bezpośredniej współpracy handlowej z kontrahentami zagranicznymi oraz rozszerzyć dostęp do rynków trzecich dla nowych grup produktów.

Jestem przekonany, że dzięki działaniom KOWR polska żywność wysokiej jakości, wskazana w „Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju” jako jeden z 10 sektorów strategicznych, stanie się marką znaną na całym świecie. To jeden z naszych priorytetów.

Gospodarowanie

ZASOBEM

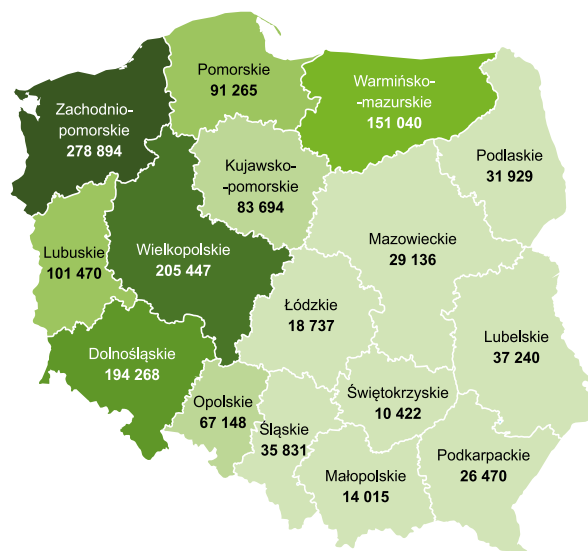
Własności Rolnej Skarbu Państwa

Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa realizuje politykę państwa w zakresie: tworzenia i poprawy struktury obszarowej gospodarstw rodzinnych oraz rozwoju spółek strategicznych Skarbu Państwa, wdrażania innowacyjności w rolnictwie i przemyśle rolno-spożywczym, stabilizacji rynków rolnych oraz promocji polskich produktów rolno-spożywczych. Jednym z jego głównych zadań jest gospodarowanie nieruchomościami Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa.

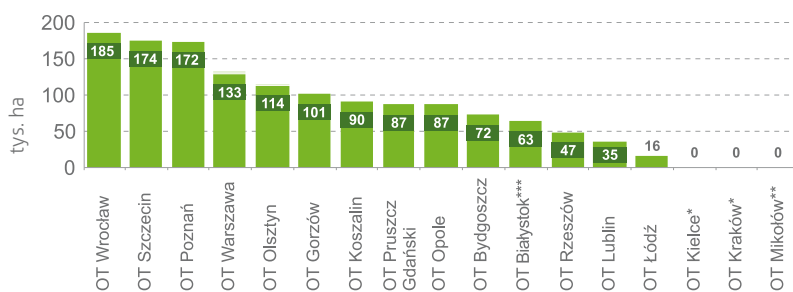
KOWR przejął to zadanie od ANR. Już we wrześniu przeprowadzono prace nad zmianą zarządzeń dotyczących dzierżawy. Kwestie tę uznano za priorytetową.

Według stanu na koniec września 2017 r. w Zasobie Własności Rolnej Skarbu Państwa pozostawało ponad 1377 tys. ha. Ponad połowa tej powierzchni znajduje się na terenie działania 4 oddziałów: Wrocławia, Szczecina, Poznania i Warszawy.

Powierzchnia gruntów w Zasobie WRSP (w ha, wg stanu na 30.09.2017 r.)

Powierzchnia gruntów pozostających w Zasobie WRSP (stan na 30 września 2017 r.). Ogółem 1 377 005 ha

* Zasób WRSP na terenie województwa świętokrzyskiego i małopolskiego wykazuje OT Rzeszów.

** Zasób WRSP na terenie województwa śląskiego wykazuje OT Opole.

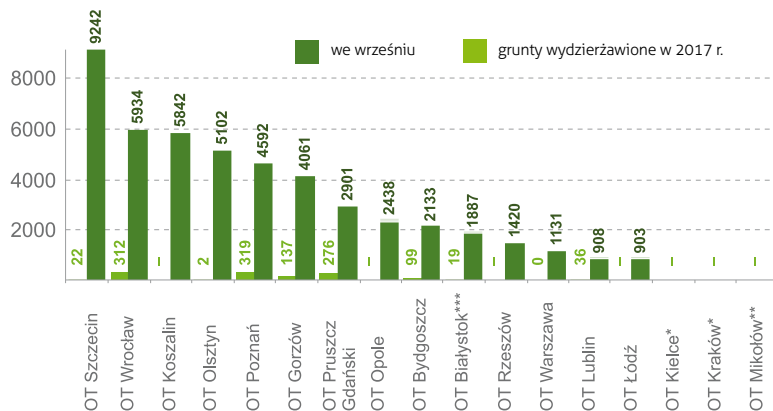
*** Część Zasobu WRSP na terenie województwa warmińsko-mazurskiego wykazywana jest przez OT Białystok.

Od prawie 2 lat podstawową formą zagospodarowania państwowych gruntów jest dzierżawa. Wejście w życie 30 kwietnia 2016 r. ustawy o wstrzymaniu sprzedaży nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa oraz o zmianie niektórych ustaw usankcjonowało zasadę, iż podstawowym sposobem zagospodarowania państwowych gruntów jest dzierżawa. We wrześniu 2017 r. jednostki organizacyjne KOWR wydzierżawiły 1222 ha.

Różnice powierzchni gruntów pozostających w Zasobie WRSP i wydzierżawionych, widoczne w podziale na województwa i oddziały terenowe KOWR, wynikają z zasięgu terytorialnego oddziałów, których obszar działania obejmuje więcej niż jedno województwo, oraz dotyczą sytuacji, gdy na obszarze jednego województwa działają dwa OT.

Grunty wydzierżawione we wrześniu 2017 r. 1222 ha, w 2017 r. – 48 494 ha

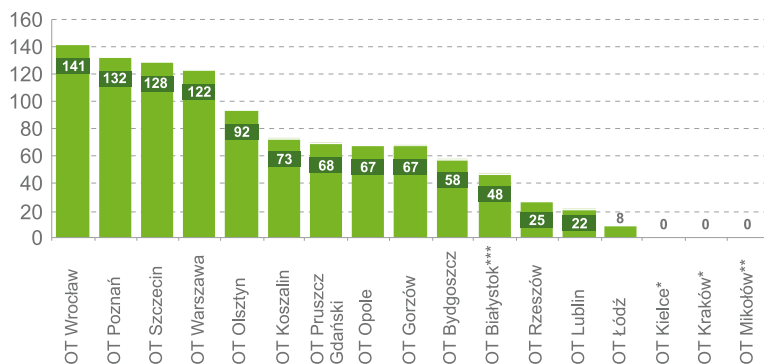
* Zasób WRSP na terenie województwa świętokrzyskiego i małopolskiego wykazuje OT Rzeszów.

** Zasób WRSP na terenie województwa śląskiego wykazuje OT Opolo.

*** Część Zasobu WRSP na terenie województwa warmińsko-mazurskiego wykazywana jest przez OT Białystok.

Według stanu na koniec września 2017 r. w dzierżawie pozostawało 1050 353 ha (tj. 76% powierzchni pozostającej w Zasobie), głównie na te-

Powierzchnia gruntów pozostająca w dzierżawie (stan na 30 września 2017 r.). Ogółem 1 050 352 ha

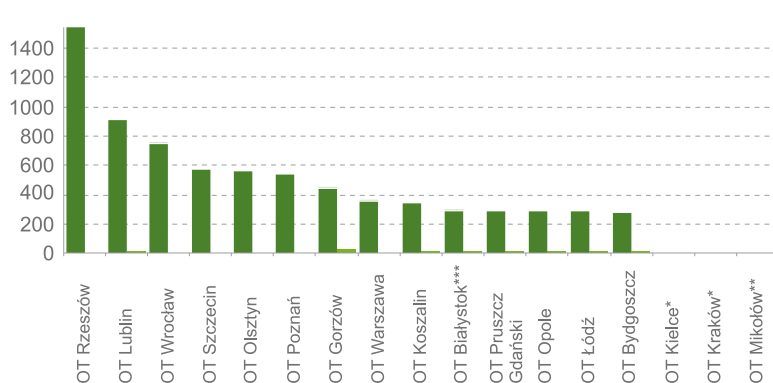

* Zasób WRSP na terenie województwa świętokrzyskiego i małopolskiego wykazuje OT Rzeszów.

** Zasób WRSP na terenie województwa śląskiego wykazuje OT Opolo.

*** Część Zasobu WRSP na terenie województwa warmińsko-mazurskiego wykazywana jest przez OT Białystok.

Liczba przeprowadzonych przetargów na dzierżawę we wrześniu: 61; w 2017 r. – 7430

* Zasób WRSP na terenie województwa świętokrzyskiego i małopolskiego wykazuje OT Rzeszów.

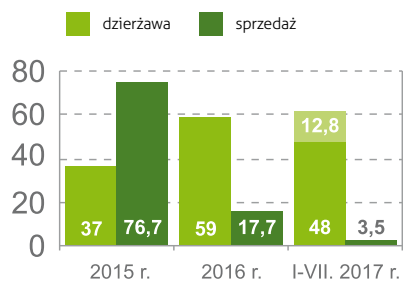
** Zasób WRSP na terenie województwa śląskiego wykazuje OT Opolo.

*** Część Zasobu WRSP na terenie województwa warmińsko-mazurskiego wykazywana jest przez OT Białystok.

renie działania oddziałów: we Wrocławiu, Poznaniu, Szczecinie i Warszawie. O zmniejszającym się zainteresowaniu rolników nabywaniem na własność nieruchomości na korzyść dzierżawy może świadczyć malejąca zainteresowanie przetargami na sprzedaż gruntów rolnych Zasobu w 2016 i 2017 r. Ich skuteczność wynosiła niespełna 14%, w porównaniu z prawie 85% skutecznością przetargów na dzierżawę.

Struktura rozdysponowania gruntów Zasobu WRSP w latach 2015 – VIII 2017

12,8 tys. ha – prognoza wydzierżawienia gruntów do końca 2017 r.

Wynika z tego, że dzierżawa okazała się bardzo atrakcyjną i cieszącą się dużym zainteresowaniem rolników formą zagospodarowania państwowych gruntów, zwłaszcza po 20 sierpnia 2016 r., kiedy weszło w życie rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi regulujące wysokość czynszu w zależności od klasy gruntów i ich potencjału produkcyjnego. Wśród kryteriów przetargowych ofert pisemnych najczęściej brane są pod uwagę wielkość gospodarstwa i jego odległość od oferowanego gruntu oraz charakter dominującej produkcji rolnej. Preferowana jest produkcja zwierzęca.

Nieruchomości Zasobu są wydzierżawiane w przetargach ograniczonych, w których mogą uczestniczyć wyłącznie rolnicy indywidualni zamierzający powiększyć lub utworzyć gospodarstwo rodzinne. Największą część wszystkich przetargów ogłaszanych przez KOWR stanowią przetargi ograniczone ofertowe, w których wysokość czynszu nie jest kryterium decydującym wyboru zwycięzcy.

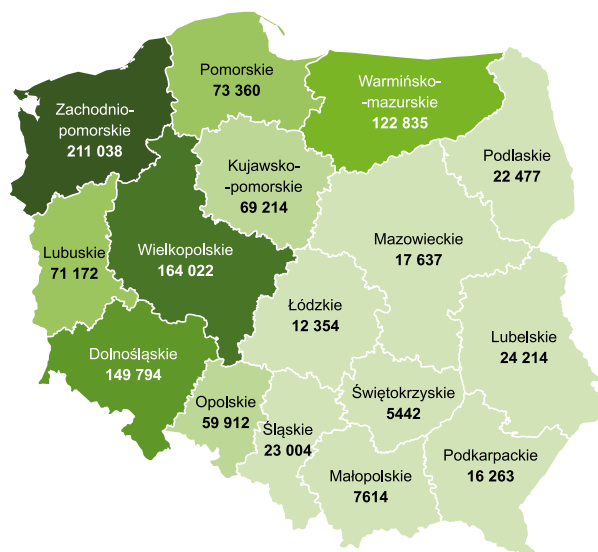
Jak już wspomniano, od początku działalności Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa jednym z pierwszych, a zarazem najważniejszych zadań stało się opracowanie i wdrożenie nowych, jak najbardziej przejrzystych procedur związanych z wydzierżawianiem rolnikom nieruchomości Zasobu.

We wrześniu br. w Biurze Dyrektora Generalnego KOWR został opracowany w uzgodnieniu z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi komplet zarządzeń Dyrektora Generalnego w zakresie dzierżawy i nadzoru właścicielskiego:

1. Zarządzenie w sprawie wykonywania umowy dzierżawy nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa nr 95/2017/Z z 6.10.2017 r.
2. Zarządzenie w sprawie wydzierżawiania nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa nr 103/2017/Z z 9.10.2017 r.
3. Zarządzenie w sprawie nadzoru właścicielskiego nad realizacją obowiązków wynikających z umów dotyczących zagospodarowania Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa nr 92/2017/W z 4.10.2017 r.

Największym zainteresowaniem rolników cieszą się nowe wytyczne w zakresie wydłużania umów dzierżawy oraz dotyczące organizacji przetargów ograniczonych ofert pisemnych na dzierżawę nieruchomości Zasobu.

Powierzchnia gruntów w Zasobie WRSP pozostająca w dzierżawie (w ha, wg stanu na 30.09.2017 r.)

Dzierżawa nieruchomości rolnych cieszy się obecnie dużym zainteresowaniem, gdyż jest to dogodny sposób użytkowania gruntów i budynków, nie wymagający angażowania większych środków finansowych, jak to ma miejsce przy nabywaniu nieruchomości. Wydzierżawienie nieruchomości Zasobu WRSP następuje w trybie przetargowym (przede wszystkim w drodze przetargów ograniczonych dla rolników indywidualnych) lub w trybie bezprzetargowym (w przypadkach określonych w ustawie).

Wydłużanie umowy dzierżawy

Istotne zmiany wprowadzono w zasadach wydłużania umów dzierżawy nieruchomości o powierzchni powyżej 50 ha.

Od 1 września 2017 r. Oddział Terenowy ma obowiązek uzyskać:

1. Zgodę Dyrektora Generalnego KOWR, gdy ma nastąpić zmiana umowy dzierżawy nieruchomości rolnej o powierzchni powyżej 50 ha, w części dotyczącej:

- wydłużenia okresu dzierżawy,
 - wyłączenia gruntów (działek gruntu / części działek) z umowy dzierżawy, w wyniku którego przedmiotem dzierżawy pozostanie nieruchomość o powierzchni poniżej 50 ha;
 - zmiany dzierżawcy w wyniku cesji praw i obowiązków wynikających z umowy dzierżawy.
2. Szczególne pełnomocnictwo Dyrektora Generalnego KOWR, gdy ma nastąpić:
 - 1) zawarcie nowej umowy dzierżawy nieruchomości rolnej o powierzchni powyżej 50 ha;
 - 2) zmiana umowy dzierżawy nieruchomości rolnej o powierzchni powyżej 500 ha, w części dotyczącej:

- wydłużenia okresu dzierżawy,
- zmiany dzierżawcy w wyniku cesji praw i obowiązków wynikających z umowy dzierżawy.

Wydzierżawianie – przetargi ograniczone ofert pisemnych na dzierżawę

Podstawową zmianą w stosunku do regulacji stosowanych w Agencji Nieruchomości Rolnych związanych z organizacją przetargów ograniczonych ofert pisemnych jest zasada obligatoryjnego stosowania przez jednostki terenowe KOWR tych samych kryteriów na terenie całego kraju.

Do każdego z kryteriów zostały przyporządkowane stałe maksymalne liczby punktów (bez możliwości ich zmiany). We wcześniej obowiązujących regulacjach do kryteriów był przypisany przedział dostępnej punktacji, a ostateczna liczba punktów dla danego kryterium była ustalana przez poszczególne Oddziały Terenowe.

Istotne różnice w niektórych kryteriach oceny ofert wprowadzone w KOWR:

1. Podział kryterium „odległości” na dwa parametry:

- odległość siedziby gospodarstwa rolnego oferenta od nieruchomości Zasobu będącej przedmiotem przetargu – **liczba punktów 15**;
- odległość nieruchomości rolnej będącej przedmiotem własności lub użytkowania wieczystego lub dzierżawy z Zasobu oferenta od nieruchomości Zasobu będącej przedmiotem przetargu – **liczba punktów 15**.

Regulacje wprowadziły zmianę zasad punktowania odległości gospodarstwa oferenta od wystawianej do dzierżawy nieruchomości Zasobu (w odróżnieniu od poprzednich przepisów, na mocy których pomiaru dokonywano wyłącznie od nieruchomości rolnej wchodzącej w skład gospodarstwa rolnego oferenta do nieruchomości Zasobu będącej przedmiotem przetargu). Obecnie pomiaru dokonuje się zarówno od siedziby gospodarstwa rolnego oferenta, jak i od nieruchomości rolnej. Obie nieruchomości muszą być przedmiotem własności lub użytkowania wieczystego, lub dzierżawy z Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa oferenta.

Określono też niezbędne wymagania wobec nieruchomości, od których będzie dokonywany pomiar odległości: muszą one wchodzić w skład gospodarstwa oferenta od co najmniej 12 miesięcy przed datą publikacji ogłoszenia przetargu.

2. Intensywność produkcji zwierzęcej w gospodarstwie oferenta – liczba punktów 15.

Przyznawanie punktacji za intensywność produkcji zwierzęcej odbywa się na podstawie przekazywanej przez ARiMR informacji o średniorocznym stanie stada za poprzedni rok w odniesieniu do zwierząt, dla których ARiMR prowadzi taką ewidencję, tj. bydła, owiec, kóz i świń. W pozostałych przypadkach przyjmuje się oświadczenie rolnika wraz z dokumentami potwierdzającymi.

3. Kryterium wieku – liczba punktów 10.

Zmieniły się także zasady przyznawania punktacji za kryterium wieku. Dotychczas było to kryterium zerojedynkowe, tzn. osoby w wieku nie więcej niż 40 lat otrzymywały maksymalną liczbę punktów, a pozostali oferenci (po 41. roku życia) nie otrzymywali punktów w ogóle. Obecnie osoby powyżej 40. roku życia będą otrzymywały (liniowo) odwrotnie proporcjonalną do wieku liczbę punktów. Osoby w wieku powyżej 60 lat nie otrzymają punktów za to kryterium.

4. Powierzchnia użytków rolnych stanowiących dzierżawę, użytkowanie wieczyste i własność rolnika i jego małżonka – liczba punktów 25.

W nowych zasadach wprowadzono tzw. sumowanie powierzchni użytków rolnych będących własnością rolników (małżonków) posiadających rozdzielność majątkową. Powierzchnia użytków rolnych stanowiących dzierżawę, użytkowanie wieczyste i własność rolnika i jego małżonka podawana jest na dzień składania oferty.

Wprowadzając powyższe zmiany, kierowano się wnioskami o zmianę dotychczasowych kryteriów punktacji składanymi przez rolników, jak również przez Izby Rolnicze, Terenowe Rady Spółeczne oraz przedstawicieli innych

organizacji rolniczych. Stosowanie na terenie kraju niejednorodnych kryteriów i ich oceny budziło wiele wątpliwości rolników; było też powodem licznych skarg i wniosków.

Wprowadzenie podstawowych zmian, tj. obligatoryjnego stosowania przez jednostki terenowe KOWR tych samych kryteriów na terenie całego kraju, przyporządkowanie każdemu z kryteriów określonej, stałej, maksymalnej liczby punktów, było podyktowane zasadą równego traktowania wszystkich rolników, o co wnioskowali sami zainteresowani. Zmiany dotyczące odległości gospodarstwa oferenta i wprowadzenie kryterium „odległości” podzielonego na dwa parametry również są rezultatem uwzględnienia postulatów rolników oraz niektórych Izb Rolniczych.

W odpowiedzi na wnioski rolników – dzierżawców (kierowane m.in. do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz ANR), w ramach zwiększenia nadzoru nad Oddziałami Terenowymi, wprowadzono konieczność uzyskania zgody Dyrektora Generalnego KOWR, gdy ma nastąpić zmiana umowy dzierżawy nieruchomości rolnej o powierzchni powyżej 50 ha, oraz szczególnego pełnomocnictwa Dyrektora Generalnego KOWR, gdy ma nastąpić zawarcie nowej umowy dzierżawy nieruchomości rolnej o powierzchni powyżej 50 ha oraz zmiana umowy dzierżawy nieruchomości rolnej o powierzchni powyżej 500 ha.

KOWR chce jak najwięcej nieruchomości Zasobu zagospodarować i wydzierżawić. Jeszcze w tym roku Ośrodek planuje przeznaczyć do dzierżawy kolejne kilkanaście tysięcy hektarów.

Adam Struziak
Dyrektor
Departamentu
Gospodarowania
Zasobem KOWR

Wsparcie rynku produktów

PSZCZELICH

Wsparcie branży pszczelarskiej zostało uruchomione na obszarze Unii Europejskiej w 1997 r., stanowiąc ważny element wspólnej polityki rolnej. Pomoc finansowa w sektorze pszczelarskim udzielana jest w celu poprawy ogólnych warunków produkcji i wprowadzania do obrotu produktów pszczelich.

Możliwość udzielania pomocy w sektorze pszczelarskim w UE przewiduje art. 55 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013. Działania państw członkowskich w tym zakresie są realizowane na podstawie zatwierdzanych przez Komisję Europejską trzyletnich krajowych programów wsparcia pszczelarstwa.

Począwszy od sezonu 2016/2017, refundacji podlegają koszty poniesione na: przeprowadzenie szkoleń, zakup sprzętu pszczelarskiego, zakup leków do zwalczania warrozy (dopuszczonych do obrotu na terenie Polski), zakup urządzeń do prowadzenia gospodarki wędrowniej, analizy jakości miodu, a także zakup matek, pakietów i odkładów pszczelich.

W 2017 r. realizowany jest mechanizm WPR „Wsparcie rynku produktów pszczelich” w oparciu o „Krajowy Program Wsparcia Pszczelarstwa w Polsce na lata 2016/17; 2017/18; 2018/19”, zatwierdzony przez Komisję Europejską decyzją z 5 lipca 2016 roku¹.

Zgodnie z unijnymi zasadami współfinansowanie z budżetu UE może stanowić do 50% wydatkowanych środków. Refundacji podlegają całkowite lub częściowe (w zależności od kierunku wsparcia) koszty netto poniesione na realizację działań określonych w decyzji wykonawczej KE przez podmioty uprawnione, tj.: związki, stowarzyszenia, zrzeszenia i spółdzielnie pszczelarskie, grupy producentów rolnych w zakresie

działalności pszczelarskiej oraz jednostki badawczo-rozwojowe zajmujące się problematyką pszczelarską. Końcowymi odbiorcami wsparcia są gospodarstwa pasieczne posiadające weterynaryjny numer identyfikacyjny lub pasieki wpisane do rejestrów prowadzonych przez powiatowych lekarzy weterynarii.

Na sezon 2016/2017 przyjęto 388 projektów, do których sporządzono umowy na łączną kwotę 25 258 tys. zł. Projekty dotyczyły pomocy technicznej dla pszczelarzy (zakup sprzętu pszczelarskiego i szkoleń) – 135 projektów na kwotę 13 mln zł, zakupu leków do zwalczania warrozy – 85 projektów na 6,9 mln zł, zakupu matek, pakietów i odkładów pszczelich – 81 projektów na 3,7 mln zł, zakupu urządzeń do prowadzenia gospodarki wędrowniej – 61 projektów na 1,4 mln, a także analizy jakości miodu – 26 projektów na 0,18 mln.

Umowy zostały rozliczone zgodnie z unijnymi zasadami mechanizmu, a wypłata przyznanych kwot refundacji została zrealizowana do 15 października 2017 r.

W październiku br. zostało opublikowane zaproszenie do składania projektów w ramach mechanizmu „Wsparcie rynku produktów pszczelich” w sezonie 2017/2018. Ostateczny termin składania projektów upływa 30 listopada 2017 r.

¹ Decyzja wykonawcza Komisji (UE) 2016/1102 z 5 lipca 2016 r. zatwierdzająca krajowe programy na rzecz poprawy produkcji i wprowadzania do obrotu produktów pszczelich, przedłożone przez państwa członkowskie na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013.

POMOC ŻYWNOŚCIOWA

2017 – co, dla kogo i w jaki sposób

Dzięki Programowi Operacyjnemu Pomoc Żywnościowa 2014–2020 najubożsi mieszkańcy Polski otrzymują nieodpłatnie paczki z żywnością, posiłki oraz mogą brać udział w warsztatach i szkoleniach, których celem jest włączenie ich do społeczności lokalnych i poprawa sytuacji życiowej. Dotychczas w ramach realizacji POPŻ została przekazana żywność o wartości ponad 600 mln zł.

Wsparcie jest kierowane do osób znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji życiowej (spełniających przesłanki wskazane w art. 7 ustawy o pomocy społecznej), których dochód nie przekracza 200% odpowiedniego kryterium dochodowego uprawniającego do korzystania z pomocy społecznej. Obecnie jest to nie więcej niż:

- **1268 zł** dla osoby samotnie gospodarującej,
- **1028 zł** dla osoby w rodzinie.

Uzyskanie pomocy jest proste: należy uzyskać skierowanie lub złożyć oświadczenie w ośrodku pomocy społecznej właściwym dla miejsca zamieszkania lub w organizacji partnerskiej realizującej dystrybucję.

Paczki żywnościowe zawierają:

- **artykuły warzywne i owocowe** (groszek z marchewką, fasolę białą, koncentrat pomidorowy, buraczki wiórki, powidła śliwkowe)
- **artykuły skrobiowe** (makaron jajeczny, makaron kukurydziany bezglutenowy, ryż biały, kaszę gryczaną, herbatniki maślane)
- **artykuły mleczne** (mleko UHT, ser podpuszczkowy dojrzewający)
- **artykuły mięsne** (szynkę drobiową, szynkę wieprzową mieloną, pasztet wieprzowy, filet z makreli w oleju)
- **cukier biały**
- **tłuszcze** – olej rzepakowy
- **gulasz** wieprzowy z warzywami.

W ramach Programu można korzystać z działań towarzyszących: bezpłatnych szkoleń i warsztatów dotyczących gotowania, ekonomii prowadzenia gospodarstwa domowego, budżetowania wydatków domowych, dietyki, niemarnowania żywności, a także innych

form działań służących wzmocnieniu samodzielności i umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego.

Szczegółowe informacje o Programie znajdują się na stronie www.mrpips.gov.pl

Kampania promująca Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014–2020 w 2017 roku obejmuje produkcję programu telewizyjnego „Paczka żywności i możliwości” oraz przygotowanie broszury edukacyjno-kulinarnej zawierających łatwe przepisy na dania z produktów otrzymywanych w ramach Podprogramu 2017 POPŻ.

Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014–2020

ma na celu ograniczenie skali ubóstwa poprzez wspieranie systemów krajowych świadczących pomoc osobom najbardziej potrzebującym. Jest realizowany w dwóch kluczowych obszarach: **zakup** oraz **dystrybucja żywności** do osób najbardziej potrzebujących i działania towarzyszące promujące włączenie społeczne oraz wzmocnienie samodzielności i kompetencji w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego.

Program dla szkół, czyli jak skutecznie budować

nawyki żywieniowe dzieci

Wraz z nowym rokiem szkolnym wystartował nowy program wspierający budowanie zdrowych postaw żywieniowych dzieci w szkołach. „Program dla szkół” to działanie, które połączyło dotychczasowe dwa unijne projekty „Owoce i warzywa w szkole” oraz „Mleko w szkole”.

Pomysł na stworzenie jednego, kompleksowego projektu został podyktowany dwoma względami. Pierwszy dotyczy wzmocnienia elementu edukacyjnego i promocyjnego poprzez pokazanie komplementarności diety polegającej na regularnym spożywaniu owoców, warzyw i mleka, a także produktów mlecznych. Drugi polega na ułatwieniu procesu zarówno przystępowania do Programu, jak i jego komunikacji, tak żeby realizacja działań była prowadzona w jednym, a nie dwóch komponentach.

Powstała w ten sposób jedna grupa docelowa, do której skierowany zostanie jednolity przekaz. W Programie mogą uczestniczyć uczniowie klas I–V w szkołach podstawowych. Według danych jest to 1,9 mln dzieci i dziś wiemy już, że umowy na I semestr zawarło ok. 88% szkół w Polsce (12 560 szkół w komponencie mlecznym i 12 298 szkół w komponencie owocowo-warzywnym). W praktyce oznacza to, że w nowym Programie produkty będzie otrzymywać ponad 1,8 mln dzieci, czyli 92% grupy docelowej. Ponieważ jest to pierwszy rok obowiązywania nowego Programu, poprzez działania informacyjne i wsparcie działań edukacyjnych należy zapewnić wartość dodaną i widoczność programu. Klucz do tego sukcesu tkwi jak zawsze w danych.

Jak wszyscy wiemy, zdrowe odżywianie dzieci to wciąż w Polsce problem. Z jednej strony borykamy się jeszcze z kwestią jakości i częstotliwości zapewniania zarówno przez szkoły, jak i rodziców regularnych i zdrowych posiłków, z drugiej mamy świadomość, jak bardzo dzieci są podatne na kolorowe reklamy i produkty spożywcze, które wabiąc wyrazistym smakiem, niestety przyzwyczajają dzieci do tych mniej zdrowych produktów.

Autorzy strategii krajowej „Programu dla szkół” za najważniejsze uznali następujące problemy:

- wzrost liczby dzieci i młodzieży w wieku szkolnym dotkniętych nadwagą i otyłością,
- wzrost zachorowań na choroby cywilizacyjne spowodowane nieodpowiednią dietą (brak kształtowanych w młodym wieku zdrowych nawyków żywieniowych),
- zbyt niska konsumpcja owoców i warzyw oraz mleka wśród dzieci objętych programem.

Jednocześnie z raportu NIK „Wdrażanie zasad zdrowego żywienia w szkołach publicznych”, który został zrealizowany na podstawie badań prowadzonych w latach 2015 i 2016 w wybranych placówkach oświatowych w 7 województwach, wynika, że:

- zwiększył się odsetek dzieci z zaburzeniami masy ciała (BMI) o 5% (do 22%),
- tylko 10% dzieci spożywa owoce i warzywa w szkole, 12,5% spożywa w szkole mleko, pozostałe zabierają produkty do domu,
- w szkołach prowadzona jest niewystarczająca liczba działań ukierunkowanych na wspólne spożywanie posiłków.

Dodatkowo, z badań prowadzonych przez Instytut Żywności i Żywienia w ubiegłych latach wynika, że żywienie dzieci pogarsza się wraz z ich pójściem do szkoły! Odpowiednio 34% / 30% dzieci nie jada pierwszego / drugiego śniadania:

- **ok. 30% dzieci** z obydwu grup nie jada codziennie śniadania przed wyjściem do szkoły,
- **ok. 20% dzieci** z obydwu grup jada kilka razy w tygodniu dania typu fast food,
- **ok. 13% dzieci** codziennie pije napoje gazowane,
- **ok. 34% dzieci** spożywa kilka razy w tygodniu słone przekąski,
- **ok. 22% dzieci** z grupy nieuczestniczącej i 34% z grupy uczestniczącej jada w szkole obiady.

Z roku na rok odsetek dzieci, które nie jadają pierwszego lub drugiego śniadania, maleje, wciąż jest grupa uczniów, która przychodzi do szkoły i z niej wychodzi na czczo.

Ten sam raport wskazuje, że wiedzę na temat zdrowego odżywiania dzieci czerpią najczęściej:

- ze szkoły (82%),
- od rodziców (74%),
- z książek (47%),
- od lekarza (45%),
- z radia i telewizji (29%),
- z internetu (25%) i reklamy (22%).

Co z tego wszystkiego wynika?

Główny wniosek jest taki, że są dwa obszary, w których należy prowadzić działania edukacyjne i informacyjne. Pierwszy z nich to szkoła – i tutaj nikt nie ma co do tego żadnych wątpliwości. Drugi to rodzice. Dlaczego właśnie rodzice? Ponieważ to dorośli są odpowiedzialni za to, kiedy i jak jedzą dzieci. To od nich dzieci przejmują nie tylko maniery, lecz także nawyki żywieniowe. Dzisiejsi młodzi rodzice, czyli osoby pomiędzy 30. a 40. rokiem życia (urodzone w latach 80. XX w.), w latach wczesnej młodości, czyli na początku lat 90., zachłysnęli się (jak większość ówczesnego społeczeństwa) zagranicznymi, kolorowymi produktami. Dopiero dziś, kiedy są ukształtowanymi ludźmi, rozumieją, że dieta i zdrowy styl życia nie są już wyborem, ale tak naprawdę koniecznością. Stąd wysyp siłowni, imprez biegowych, diet pudełkowych i blogów kulinarnych o zdrowej żywności. Młodzi rodzice zaczynają przenosić te zachowania na swoje dzieci, dzięki czemu ich pociechy częściej i chętniej sięgają po jabłko niż po batonik. Rodzice, jeśli im o tym w ciekawy sposób powiedzieć, interesują się tym tematem. Potwierdzeniem tego założenia może być fakt, że ubiegłoroczna kampania „Czy rodzice wszyscy wiedzą” dotycząca programu „Owoce i warzywa w szkole” zajęła czwartą pozycję w rankingu prozdrowotnych kampanii społecznych dzięki temu, że rodzice zaczęli szukać w internecie informacji o programie. „Ekipa Chrumasa”, czyli serial dedykowany zarówno dzieciom, jak i dorosłym, ma dziś w sumie ponad 3 miliony obejrzeń na portalu YouTube i codziennie ta liczba rośnie. Tym samym model komunikacji, w którym działania skierowane do szkół są spójne z projektami adresowanymi do rodziców, wydaje się optymalny, bo to te dwie grupy muszą mieć w pierwszej kolejności świadomość wagi problemu. Dlatego w ramach promocji „Programu dla szkół” planujemy wyprodukować drugi odcinek „Ekipy Chrumasa”, a wszystkie materiały stworzone w ramach katalogu działań edukacyjnych dedykowanych nauczycielom – przygotować w spójnej z serialem linii kreatywnej i graficznej.

Drugi wniosek jest taki, że w ramach działań edukacyjnych nie może również zabraknąć aktywności skierowanych do dzieci, że nie chodzi tutaj o przedsięwzięcia sportowe,

ale o działania skierowane na budowanie nawyków związanych ze wspólnym spożywaniem posiłków. Dzieci nie jedzą w szkole, ponieważ przerwa jest zbyt krótka, bo nie ma czasu na organizację drugich śniadań, bo część dzieci nie dostaje od rodziców kanapki do szkoły, przez co może czuć się biedniejsza, gorsza od tych, które mają zamożniejszych rodziców. Dlatego organizacja wspólnych posiłków jest dziś tak ważna. Uczy to systematyczności, ale także empatii względem innych uczniów. Wspólne posiłki sprawiają, że przynoszone z domu drugie śniadanie, a także rozdawane w ramach „Programu dla szkół” produkty są rzeczywiście zjadane od razu, a nie zabierane do domu. Tylko 10% uczniów zjada je w szkole, co zatem dzieje się z resztą? Wspólne śniadania, ogólnodostępne lodówki, budowanie np. szklarni i zachęcenie dzieci do dbania o rosnące tam owoce i warzywa to właśnie projekty, które mogą realnie przyczynić się do kształtowania zdrowych nawyków żywieniowych i zwiększyć udział owoców, warzyw i produktów mlecznych w codziennej diecie dzieci.

Jak zatem przygotować skuteczną kampanię budującą nawyki żywieniowe dzieci? W niniejszym artykule przytoczyliśmy kilka badań i spostrzeżeń, które stanowią bazę do planowania działań. Dotyczy to zarówno prac na etapie formułowania głównego przekazu kampanii, np. wspólne drugie śniadanie, jak i doboru kanałów dotarcia do wybranej grupy docelowej: jeśli dzieci – to działania w szkole, jeśli dorośli i dzieci – to internet. Dzięki takiemu podejściu kampania ma szansę na powodzenie i na to, że zostanie zapamiętana i przełożona na prawidłowe wybory dzieci i zachowania nauczycieli oraz rodziców. Drugi ważny obszar to kreatywność, ale nie rozumiana jako tworzenie nowych projektów, których jeszcze nie było, ale skupienie się na przełożeniu przyjętych celów na działania, które przyczynią się do ich realizacji. Jeśli problemem w szkołach jest to, że dzieci nie spożywają wspólnie posiłków, a to, co przynoszą lub dostają na przerwach, bardzo często wynoszą ze szkoły, trzeba przygotować działania, które będą polegać na integracji dzieci poprzez np. wspólny posiłek, zaczynając od wspólnego mycia rąk i na wspólnym sprzątnięciu kończąc. Mogą to być inne zadania z tym związane, w realizacji których będą pomagać im ich nauczyciele i oczywiście rodzice. Obecnie jesteśmy na etapie przygotowania pakietu działań edukacyjnych i informacyjnych w ramach komunikacji „Programu dla szkół”. Mamy zdiagnozowane cele, obszary, w których chcemy się poruszać, i w kolejnym numerze Biuletynu przedstawimy Państwu naszą strategię, nasz pomysł na trwałe budowanie zdrowych nawyków żywieniowych dzieci.

Pawet Kocon
Zastępca Dyrektora
Departamentu Rozwoju
Rynku KOWR

Polski

HANDEL

zagraniczny towarami rolno-spożywczymi w okresie siedmiu miesięcy 2017 r.¹

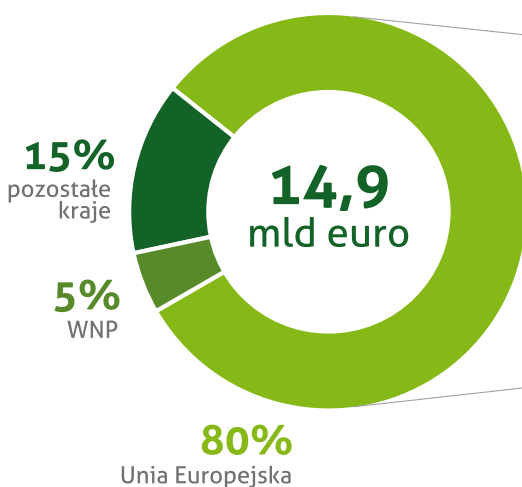
Rok 2017 to kolejny rok wzrostu obrotów polskiego handlu zagranicznego towarami rolno-spożywczymi. W porównaniu z siedmioma miesiącami 2016 r. wartość tego eksportu wzrosła o 9,4%, do 14,9 mld euro. Oznacza to kontynuację obserwowanego od akcesji Polski do UE rosnącego trendu. Do 10,8 mld euro (o 11,2%) wzrosła również wartość importu.

Dodatknie saldo handlu zagranicznego wyniosło 4,1 mld euro i było o 5% większe niż w tym samym okresie poprzedniego roku. Udział towarów rolno-spożywczych w wartości ogółem polskiego eksportu, tak jak w roku poprzednim, wyniósł 13%. Produkty rolno-spożywcze są eksportowane z Polski przede wszystkim na rynek unijny. W okresie siedmiu miesięcy 2017 r. wartość eksportu tych towarów do krajów Unii Europejskiej wyniosła 12 mld euro i była o 8,1% większa niż w okre-

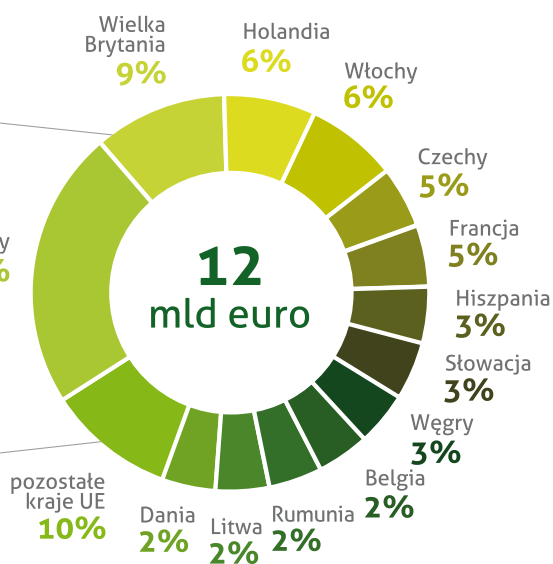
sie styczeń–lipiec 2016 r. Udział krajów UE w polskim eksporcie towarów rolno-spożywczych zmniejszył się o 1 p.p., do 80%. Głównym partnerem handlowym Polski pozostały Niemcy. W okresie styczeń–lipiec 2017 r. eksport do tego kraju był o 12,5% większy niż rok wcześniej i wyniósł 3,3 mld euro. Tym samym udział Niemiec w wartości eksportu towarów rolno-spożywczych z Polski utrzymał się na poziomie około 22%.

Struktura geograficzna polskiego eksportu rolno-spożywczego w okresie styczeń–lipiec 2017 r.

Świat

Unia Europejska

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie wstępnych danych Ministerstwa Finansów.

W okresie siedmiu miesięcy 2017 r. zwiększył się wywóz towarów rolno-spożywczych do krajów Wspólnoty Niepodległych Państw, kształtując się na poziomie 0,8 mld euro, o 10% wyższym niż w roku poprzednim. Wartość towarów rolno-spożywczych wyeksportowa-

nych z Polski do Rosji w okresie styczeń–lipiec 2017 r. wyniosła 252 mln euro i była o 25% większa niż rok wcześniej, ale o 66% mniejsza niż w tym samym okresie 2013 r. Wartość eksportu na Ukrainę zwiększyła się o 21%, do 213 mln euro, a na Białoruś obniżyła się

¹ W analizie wykorzystano obliczenia Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie danych Ministerstwa Finansów, rok 2017 – dane wstępne; tonaż wyrażono w masie produktu.

o 6%, do 215 mln euro. Spośród krajów WNP wzrost odnotowano również w eksporcie do Kirgistanu (o 63%), Mołdawii (o 46%), Tadżykistanu (o 39%), Kazachstanu (o 19%) i Azerbejdżanu (o 9%).

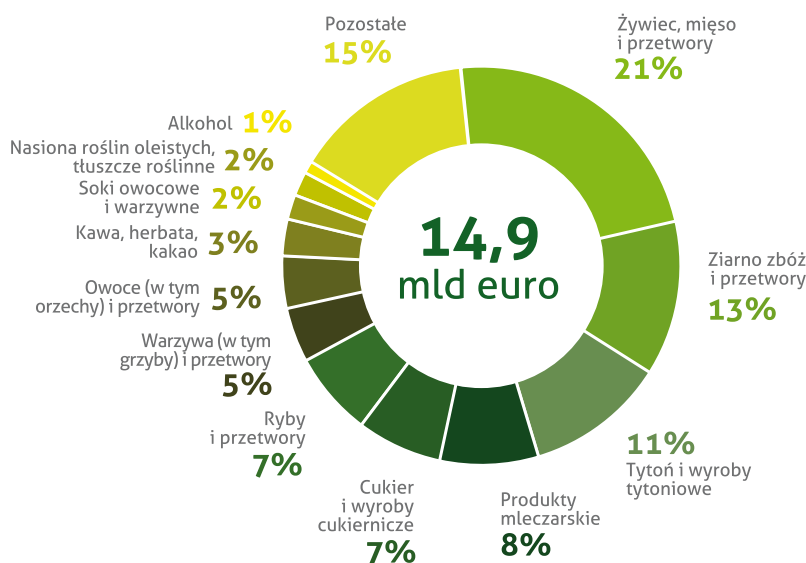
Ekspert do pozostałych krajów (spoza UE i WNP) zwiększył się z 1,9 mld euro w okresie siedmiu miesięcy 2016 r. do 2,2 mld euro w tym samym okresie 2017 r., tj. o 17%. Tym samym w całym polskim eksporcie rolno-spożywczym udział tych krajów zwiększył się z 13,6% do 14,5%.

W 2017 r. przewiduje się dalszy wzrost obrotów polskiego handlu zagranicznego. W całym 2017 r. eksport produktów rolno-spożywczych może wynieść 26,3 mld euro, o 8% więcej niż w 2016 r., a import 18,3 mld euro, o 5,9% więcej. W efekcie saldo obrotów osiągnęło poziom 8 mld euro².

Produktami rolno-żywnościowymi, które generowały największy przychód z eksportu w okresie siedmiu miesięcy 2017 r., były: mięso i podroby z drobiu (1039 mln euro), pieczywo (824 mln euro), mięso wołowe (742 mln euro), ryby (731 mln euro), wyroby czekoladowe (659 mln euro), przetwory mięsne (592 mln euro), mięso wieprzowe (564 mln euro), sery i twarogi (421 mln euro), pszenica (312 mln euro), soki owocowo-warzywne (274 mln euro). Duże wpływy uzyskiwano również z wywozu papierosów (1390 mln euro). W okresie siedmiu miesięcy 2017 r. łączna wartość eksportu wymienionych produktów stanowiła 51% wartości wywozu towarów rolno-spożywczych.

W okresie siedmiu miesięcy 2017 r. wzrósł eksport z Polski mięsa i podrobów z drobiu (CN 0207). Wywóz ten osiągnął poziom 620 tys. ton (o 8% wyższy niż przed rokiem) oraz ponad 1 mld euro (o 4% wyższy). Tak jak przed rokiem, największymi rynkami zbytu krajowego mięsa drobiowego były państwa UE. Do krajów UE skierowano 478 tys. ton mięsa i podrobów z drobiu (77% eksportu ogółem tej grupy) o wartości 937 mln euro (stanowiącej 90% udziału w wartości wyeksportowanego drobiu). Wolumen eksportu był o 7% większy niż w tym samym okresie 2016 r., a jego wartość – o 4%. Wśród krajów trzecich (pod względem wolumenu) głównym importerem polskiego mięsa drobiowego były Ukraina (6. odbiorca spośród wszystkich krajów, z 7% udziałem w wolumenie i 1% w wartości) i Hongkong (9. odbiorca, z 3% udziałem zarówno w wolumenie, jak i w wartości). Odbiorcami

Struktura towarowa polskiego eksportu rolno-spożywczego w okresie styczeń–lipiec 2017 r.

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie wstępnych danych Ministerstwa Finansów.

drobiu z Polski były również Benin, Ghana i Macedonia, z 1–2% udziałem każdego z nich w wolumenie i 1% udziałem w wartości.

Przewidywany w 2017 r. wzrost produkcji drobiu u dużych światowych eksporterów, tj. w Brazylii, USA, w krajach Unii Europejskiej i Tajlandii, przyczyni się do nasilenia konkurencji³. Prognozowany wzrost produkcji drobiu w Polsce oraz jego wysoka konkurencyjność cenowa i jakościowa na światowym rynku będą sprzyjać wzrostowi jego eksportu. Jednak wprowadzone przez niektóre kraje pozaunijne ograniczenia importu asortymentu drobiowego z Polski, wynikające z wystąpienia na przelocie 2016 r. i 2017 r. grypy ptaków, mogą przyczynić się do spowolnienia dynamiki wzrostu eksportu w 2017 r. W ocenie analityków Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa eksport mięsa i podrobów drobiowych z Polski może być o około 8% większy niż w 2016 r. i wynieść 1,3 mln ton (w ekwiwalencie tuszek), pod warunkiem, że nie wystąpią poważne zakłócenia na rynku. Wartość eksportu prawdopodobnie wyniesie 1,9 mld euro i będzie o 5% większa niż w 2016 r. Czynnikiem sprzyjającym wzrostowi polskiego eksportu będzie przyznanie Polsce statusu kraju wolnego od HPAI⁴ i otwarcie dotychczasowych i nowych rynków zbytu (np. rynku izraelskiego i katarskiego).

Ekspert mięsa wołowego wraz z cielęcym w okresie styczeń–lipiec 2017 r. (CN 0201 i 0202) wyniósł 222 tys. ton i był o 6% większy niż przed rokiem, a jego wartość osiągnęła poziom 742 mln euro, o 9% wyższy.

² Szacunek handlu zagranicznego produktami rolno-spożywczymi na 2017 r. według IERiGŻ – PIB.

³ Livestock and Poultry: World Markets and Trade, USDA FAS, April 2017.

⁴ Highly Pathogenic Avian Influenza (wysoko zjadliwa grypa ptaków).

Wolumen eksportu tego mięsa do państw UE wzrósł do 195 tys. ton (o 5%), a wpływy z tego tytułu zwiększyły się do 651 mln euro (o 9%). Udział krajów UE zarówno w wolumenie, jak i w wartości polskiego eksportu mięsa wołowego i cielęcego w analizowanym okresie wyniósł 88%. Mięso wołowe i cielęce eksportowane było również do krajów nienależących do Unii. W 2016 r. i w okresie siedmiu miesięcy 2017 r. Polska była liderem wśród państw UE w eksporcie mięsa wołowego i cielęcego do krajów trzecich.

Od stycznia do lipca 2017 r. nastąpił dalszy spadek polskiego eksportu do państw WNP – do 2 tys. ton i 5 mln euro (odpowiednio o 54% i 70% w odniesieniu do siedmiu miesięcy 2016 r.), a udział tych krajów w wolumenie i wartości polskiego eksportu zmniejszył się z 2% do 1%. Do 24 tys. ton i 86 mln euro wzrósł natomiast wywóz wołowiny do pozostałych krajów⁵ (głównie do Izraela, Hongkongu, Turcji oraz Bośni i Hercegowiny). W ujęciu ilościowym było to o 27% więcej niż w tym samym okresie 2016 r., a w ujęciu wartościowym – o 33% więcej. Udział krajów nienależących do UE i WNP wyniósł 11% w wolumenie, a 12% w wartości polskiego eksportu wołowiny i cielęciny.

Przewidywany wzrost popytu na unijną wołowinę m.in. ze strony Hongkongu, Izraela, Filipin i Algierii oraz konkurencyjność cenowa polskiej wołowiny na rynku unijnym mogą przyczynić się do zwiększenia eksportu tych produktów z Polski. W 2017 r. wolumen polskiego eksportu mięsa wołowego i cielęcego będzie prawdopodobnie o około 5% większy od zrealizowanego w 2016 r., a jego wartość może być o 7% większa i prawdopodobnie wyniesie 1,26 mld euro wobec 1,18 mld euro w 2016 r. Korzystne uwarunkowanie dla eksportu wołowiny z Polski stanowi orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego z grudnia 2014 r. co do niezgodności zakazu uboju rytualnego z konstytucją. Wzrostowi eksportu może również sprzyjać posiadanie przez Polskę statusu kraju o znikomym ryzyku wystąpienia BSE, a także zniesienie przez Katar zakazu eksportu mięsa wołowego i jego przetworów.

Wywóz mięsa wieprzowego (CN 0203) z Polski w ciągu siedmiu miesięcy 2017 r., w porównaniu z tym samym okresem 2016 r., wzrósł o 8%, do 274 tys. ton, a jego wartość zwiększyła się o 28%, do 564 mln euro.

W analizowanym okresie 2017 r. udział krajów UE w wolumenie polskiego eksportu mięsa wieprzowego zmniejszył się z 75% do 71%. Do krajów UE skierowano 193 tys. ton wieprzowiny o wartości 384 mln euro. Wolumen eksportu był o 2% większy niż przed rokiem, a jego wartość – o 18% większa. Udział krajów pozostałych w wolumenie polskiego eksportu mięsa wieprzowego zwiększył się z 24% do 29%. Do krajów

tych skierowano łącznie 78 tys. ton mięsa o wartości 175 mln euro. Znaczącym odbiorcą (z 13% udziałem w wolumenie i 19% udziałem w wartości eksportu) były Stany Zjednoczone, do których wywieziono 34 tys. ton mięsa wieprzowego, uzyskując 105 mln euro. Wieprzowina z Polski kierowana była również do Hongkongu (6% udziału w wolumenie i 5% udziału w wartości) i Kanady (odpowiednio 2% i 3%).

W 2017 r. eksport mięsa wieprzowego z Polski może być o 5% większy niż w 2016 r. i prawdopodobnie wyniesie około 460 tys. ton, a jego wartość może osiągnąć poziom 949 mln euro (o 19% wyższy niż w 2016 r.). Wyższa dynamika eksportu w ujęciu wartościowym od dynamiki wolumenu eksportu jest wynikiem między innymi wzrostu cen eksportowych. Zwiększeniu eksportu będzie sprzyjał wzrost popytu na wieprzowinę ze strony krajów unijnych (na przykład Niemiec), w których w 2017 r. produkcja żywca wieprzowego ulegnie zmniejszeniu. Jednocześnie możliwości lokowania polskiej wieprzowiny na rynkach zagranicznych mogą być utrudnione z powodu napływu tańszej wieprzowiny z USA i Brazylii, a także wprowadzenia przez niektóre kraje (np. Chiny, Japonię, Tajwan) ograniczeń na import wieprzowiny z Polski z powodu występowania w naszym kraju ognisk afrykańskiego pomoru świń (ASF).

W okresie styczeń–lipiec 2017 r. z Polski wyeksportowano 202 tys. ton przetworów mięsnych⁶, o 8% więcej niż przed rokiem, o wartości 592 mln euro, o 9% większej. Wzrost odnotowano zarówno w wywozie do Unii Europejskiej, będącej głównym odbiorcą przetworów mięsnych z Polski (95% ogółu wolumenu eksportu tych produktów), jak i do krajów WNP (około 1% udziału) oraz pozostałych krajów trzecich (niecałe 5% udziału). Do Unii wywieziono 191 tys. ton przetworów mięsnych (o 8% więcej niż przed rokiem) za 553 mln euro (również o 8% więcej). Eksport do krajów trzecich zwiększył się o 12%, do 9 tys. ton, a głównym odbiorcą były Stany Zjednoczone, które zaimportowały z Polski blisko 7 tys. ton przetworów mięsnych (o 13% więcej niż przed rokiem). Wywóz do WNP zwiększył się o 40%, do 1 tys. ton i 2 mln euro.

W 2017 r. wartość eksportu przetworów mięsnych może być o około 5–6% większa niż w 2016 r. Najbardziej (o 9%) wzrosną przychody z eksportu przetworów wołowych, wartość wywozu przetworów wieprzowych może być o 7–8% większa, a drobiowych – około 1% mniejsza.

Od 2011 r. eksport ziarna zbóż i przetworów zbożowych z Polski systematycznie rośnie. W okresie siedmiu miesięcy 2017 r. z kraju wywieziono blisko 2,8 mln ton ziarna zbóż⁷ (o 16% mniej niż w tym okresie rok wcześniej), uzyskując 492 mln euro (o 13%

⁵ Kraje poza państwami UE i WNP.

⁶ Przetwory mięsne określone kodami CN 0210, 1601–1603.

⁷ Bez ryżu.

mniej niż w poprzednim roku). Eksportowano przede wszystkim pszenicę (62% wolumenu), kukurydzę (26%) oraz pszenżyto i żyto (po 4%). Polskie ziarno znajdowało nabywców przede wszystkim w krajach UE (po 56% wolumenu i wartości). Ważnymi odbiorcami zboża z Polski były także: Arabia Saudyjska (odpowiednio po 9%), Nigeria (po 7%), Hiszpania (po 6%) i Mozambik (po 5%).

Po żniwach polskie ziarno prawdopodobnie chętniej będzie nabywane przez odbiorców zagranicznych z krajów trzecich. Duża konkurencja na rynkach zagranicznych, zwłaszcza ze strony Rosji i Ukrainy, może jednak ograniczać dynamikę eksportu zbóż z Polski. W 2017 r. eksport ziarna prognozowany jest na około 6,6 mln ton (wobec 6,5 mln ton w 2016 r.). Wartość eksportu ziarna zbóż w porównaniu z notowaną w 2016 r. prawdopodobnie wzrośnie o około 5%, do 1,15 mld euro.

Eksport przetworów zbożowo-mącznych⁸ w okresie siedmiu miesięcy 2017 r. wyniósł ponad 0,7 mln ton i był o 9% większy niż tym samym okresie w 2016 r. Wartość eksportu tych przetworów wzrosła o 10% i osiągnęła poziom 1,37 mld euro. Przetwory zbożowo-mączne wywożone były głównie do UE (w latach 2013–2016 – około 80% wolumenu i 75–79% wartości). W okresie siedmiu miesięcy 2017 r. na rynek UE trafiło 547 tys. ton przetworów zbożowo-mącznych (wzrost o 13 tys. ton). Poza UE najważniejszym odbiorcą była Rosja (23 tys. ton).

W 2017 r. przewiduje się wzrost wartości eksportu mąki, stołu, ciasta makaronowego, produktów otrzymywanych przez spęcznienie i prażenie ziarna oraz pieczywa (łącznie z cukierniczym), a tylko niewielki spadek wartości eksportu kasz i płatków oraz otrąb. W ocenie analityków Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa wartość wywozu wyżej wymienionych produktów może być o 8% większa niż w 2016 r. i wynieść około 2 mld euro.

W latach 2015–2016, na skutek głębokiej dekonunktury na światowym rynku mleka, polska branża mleczarska notowała pogorszenie wyników handlu zagranicznego. Jednak od początku 2017 r., wraz zżywieniem globalnego popytu na produkty mleczarskie, rosną przychody polskich przetwórców z eksportu tego asortymentu. W okresie styczeń–lipiec 2017 r. wartość eksportu produktów mleczarskich z Polski ukształtowała się na poziomie 1,2 mld euro, o 40% wyższym niż przed rokiem.

Spośród eksportowanych produktów mleczarskich od lat największe przychody generują sery i twarogi. W okresie styczeń–lipiec 2017 r. wartość wywo-

zu tej grupy asortymentowej osiągnęła poziom 421 mln euro, o 26% wyższy niż rok wcześniej. Jednocześnie wolumen wzrósł o 6%, do 142 tys. ton. Najważniejszym rodzajem eksportowanych serów są sery dojrzewające. W analizowanym okresie z Polski wyeksportowano 86 tys. ton tych serów, o 5% więcej niż przed rokiem, podczas gdy wartość wywozu wzrosła o 23%, do 283 mln euro. Sery dojrzewające eksportowane były przede wszystkim do UE (67% wolumenu). Polskie sery dojrzewające znalazły nabywców również m.in. w: Arabii Saudyjskiej, Iraku, Izraelu, na Ukrainie i w Egipcie.

Ograniczona globalna produkcja masła i utrzymujący się zwiększony popyt na ten rodzaj tłuszczu wpływają stymulująco na wzrost eksportu masła z Polski. W okresie styczeń–lipiec 2017 r. wywóz masła i tłuszczów mlecznych z kraju wyniósł 31 tys. ton i był o 6% większy niż w porównywalnym okresie 2016 r. Jednocześnie wartość wywozu tego asortymentu była o 69% wyższa niż rok wcześniej i ukształtowała się na poziomie 131 mln euro. Masło eksportowano głównie do krajów członkowskich UE (91% wolumenu).

Ożywienie globalnego popytu na mleko w proszku wpływa stymulująco na jego wywóz z Polski. W okresie styczeń–lipiec 2017 r. ogółem wyeksportowano 84 tys. ton tego asortymentu, o 22% więcej niż rok wcześniej, a wartość wywozu wzrosła o 51%, do 178 mln euro. Tradycyjnie przedmiotem eksportu było przede wszystkim odtuszczone mleko w proszku (około 70% udziału w wywozie mleka w proszku ogółem). Wywóz OMP osiągnął poziom 62 tys. ton, o 21% wyższy niż w okresie pierwszych siedmiu miesięcy 2016 r. OMP znajduje nabywców przede wszystkim w krajach pozaunijnych (77% całego wolumenu), m.in. w: Algierii (41%), Wietnamie (12%), Chinach i na Filipinach (po 4%), w Meksyku (3%), na Kubie, w Ghanie i Bangladeszu (po 2%).

Przewidywany w Polsce w 2017 r. dalszy wzrost towarowej produkcji mleka będzie wpływał stymulująco na wzrost produkcji artykułów mleczarskich. Szacuje się, że w całym 2017 r., o ile koniunktura na światowym rynku mleka w końcu br. nie ulegnie pogorszeniu, eksport produktów mleczarskich wyrażony w ekwiwalencie mleka surowego może być o 8% większy niż w 2016 r. i wynieść 4,2 mln ton. Wpływy z wywozu prawdopodobnie osiągną wysoki poziom ponad 2 mld euro i będą o 33% większe niż w 2016 r. i 28% większe niż w 2015 r.

Wolumen eksportu warzyw⁹ i przetworów warzywnych w okresie styczeń–lipiec 2017 r. ukształtował się na poziomie o 4% wyższym niż w tym samym okresie 2016 r. i wyniósł 988 tys. ton. Wpływy ze sprzedaży zagranicznej

⁸ Przetwory zbożowe określone kodami CN 1101–1104, 1107, 1109, 1901–1905.

⁹ Łącznie z grzybami.

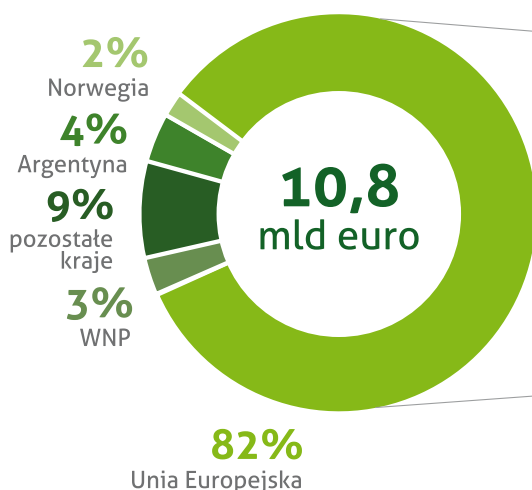
tej grupy towarów wyniosły 825 mln euro i były o 1,5% większe. Głównym rynkiem zbytu były kraje UE, do których wywieziono 719 tys. ton warzyw i przetworów o wartości 642 mln euro. Wpływy ze sprzedaży na rynek unijny stanowiły 78% wartości eksportu. Wartość eksportu do krajów WNP wzrosła o 18%, do 121 mln euro. Wpływy z eksportu do pozostałych krajów wzrosły o 17%, do 63 mln euro, w tym m.in.: do USA o 48%, do 19 mln euro, do Serbii o 75%, do 6 mln euro, do Szwajcarii o 10%, do 4 mln euro, do Kanady o 17%, do 4 mln euro, a obniżyły się m.in. do Norwegii o 11%, do 6 mln euro.

Eksport warzyw¹⁰ i przetworów warzywnych w 2017 r. może być o 2–3% mniejszy od notowanego w 2016 r. i wynieść odpowiednio ok. 460 tys. ton (250 mln euro) i 660 tys. ton (500 mln euro). Mniejsza będzie sprzedaż pomidorów, ogórków, kalafiorów i większości przetworów warzywnych (poza konserwami i kiszoną kapustą). W 2017 r. wartość eksportu pieczarek i ich przetworów wzrośnie nieznacznie do ok. 445 mln euro.

Z Polski w okresie styczeń–lipiec 2017 r. wyeksportowano 1,21 mln ton owoców¹¹ i przetworów owocowych wobec 1,23 mln ton w tym samym okresie rok wcześniej (spadek o 1%). Wartość eksportu wzrosła o 1,5%, do 771 mln euro. Do krajów WNP wysłano 603 tys. ton o wartości 200 mln euro (odpowiednio o 2% i 8% więcej niż przed rokiem). Do krajów UE wyeksportowano 505 tys. ton o wartości 500 mln euro (odpowiednio o 5% i 1% mniej niż przed rokiem).

Struktura geograficzna importu rolno-spożywczego do Polski w okresie styczeń–lipiec 2017 r.

Świat

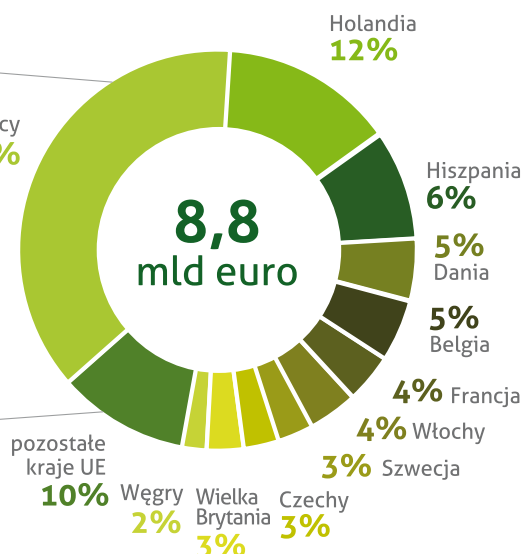
W polskim eksporcie owoców dominującą pozycję stanowią jabłka. W okresie styczeń–lipiec 2017 r. wolumen eksportu jabłek wyniósł 796 tys. ton, nieznacznie (o 0,5%) mniej niż w tym samym okresie poprzedniego roku, a wartość sprzedaży zagranicznej jabłek osiągnęła poziom 253 mln euro, o 9% wyższy. Głównym kierunkiem eksportu polskich jabłek jest Białoruś. Największym odbiorcą poza UE i WNP były Serbia (36 tys. ton), Bośnia i Hercegowina oraz Egipt (po 12 tys. ton).

W 2017 r. na skutek szacowanych niższych krajowych zbiorów owoców eksport całego asortymentu prawdopodobnie będzie mniejszy niż w 2016 r. Wywóz owoców świeżych w relacji do roku poprzedniego może obniżyć się o około 12%, do 1,2 mln ton, a przetworów owocowych – o około 7%, do 0,94 mln ton. Najbardziej obniży się sprzedaż truskawek, śliwek i wiśni. Wartość importu owoców i przetworów może być zbliżona do notowanej w 2016 r. i wynieść około 1,7 mld euro. W 2017 r. ujemne saldo handlu zagranicznego prawdopodobnie ulegnie dalszemu pogłębieniu.

Import towarów rolno-spożywczych do Polski

Wartość polskiego importu¹² artykułów rolno-spożywczych w okresie styczeń–lipiec 2017 r. wyniosła 10,8 mld euro wobec 9,7 mld euro w tym samym okresie 2016 r. (wzrost o 11%). Tak jak w przypadku eksportu, najważniejszym partnerem Polski w imporcie towarów rolno-spożywczych jest UE.

Unia Europejska

Import według kraju wysyłki

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie wstępnych danych Ministerstwa Finansów.

¹⁰ Łącznie z grzybami.

¹¹ Łącznie z orzechami.

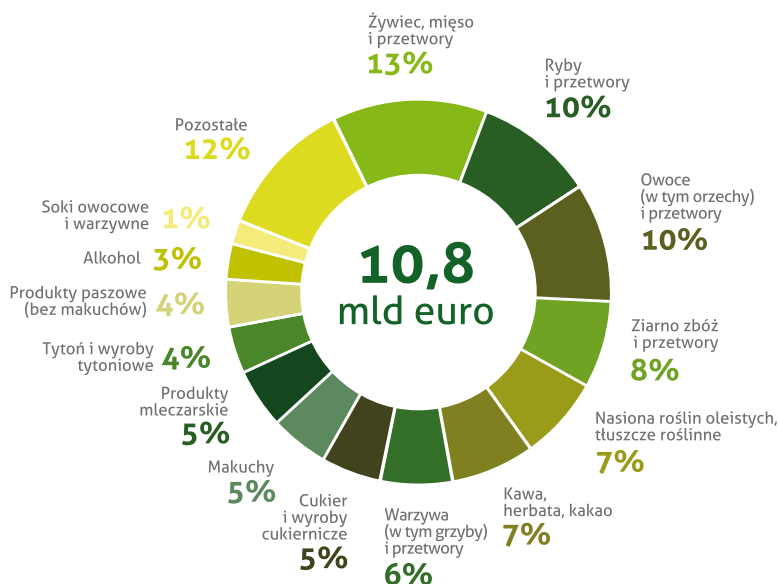
¹² W odniesieniu do poszczególnych krajów i ugrupowań import policzono według kraju wysyłki.

W okresie siedmiu miesięcy 2017 r. z krajów UE do Polski sprowadzono produkty rolno-spożywcze o łącznej wartości 8,8 mld euro (wobec 7,9 mld euro w analogicznym okresie 2016 r.).

W ogólnej wartości importu tych towarów do Polski udział państw członkowskich UE, tak jak w okresie siedmiu miesięcy 2016 r., wyniósł 82%.

Struktura towarowa importu produktów rolno-spożywczych do Polski była podobna do notowanej w tym samym okresie 2016 r. Tak jak w poprzednim roku największy udział miały żywiec, mięso i przetwory (13%).

Struktura towarowa importu rolno-spożywczego w okresie styczeń–lipiec 2017 r.

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie wstępnych danych Ministerstwa Finansów.

W okresie 7 miesięcy 2017 r. do Polski przywieziono 3,7 mln sztuk trzody chlewnej, o 2% więcej niż przed rokiem. Import prosiąt i warchlaków – podobnie jak rok wcześniej – wyniósł 3,1 mln sztuk, a trzody chlewnej hodowlanej – 485 tys. sztuk, o 28% więcej. Żywiec przywożono w 80% z Danii, a niewielkie ilości z Niemiec, Holandii i Litwy. Mniejszy udział w imporcie miały ryby i przetwory, owoce wraz z przetworami (po 10%), ziarno zbóż łącznie z przetworami (8%), nasiona roślin oleistych i tłuszcze roślinne oraz kawa, herbata i kakao – po 7% w wartości produktów rolno-spożywczych do Polski, a warzywa (w tym grzyby) i przetwory – 6%.

W okresie styczeń–lipiec 2017 r. największy procentowy wzrost wartości importu wyrażonej w euro, w porównaniu z tym samym okresem 2016 r., odnotowano w przypadku importu tłuszczów zwierzęcych (o 44%), nasion roślin oleistych (o 34%), zwierząt żywych bez drobiu (o 31%), produktów paszowych innych niż makuchy (o 29%), tłuszczów roślinnych i ziarna zbóż (po 20%), przetworów zbożowo-mącznych (o 17%), warzyw łącznie z przetworami oraz win, wermutów i szampanów (po 14%), mięsa, podrobów i przetworów (bez drobiu) oraz wyrobów cukierniczych (po 13%). Większa była również wartość importu tytoniu, piwa, produktów mleczarskich, owoców i przetworów, mięsa i podrobów z drobiu, ryb i przetworów oraz kawy, herbaty i kakao, wyrobów spirytusowych, melasy, makuchów i ryżu. W okresie siedmiu miesięcy 2017 r. najbardziej zmalał import ziemniaków i przetworów. Mniejszy był również przywóz soków owocowo-warzywnych, skrobi, inuliny

oraz cukru. Pomimo wzrostu wolumenu zmniejszyła się wartość importu żywca drobiowego.

Przewiduje się, że w 2017 r. wzrośnie import większości produktów zarówno roślinnych, jak i zwierzęcych, w tym szczególnie żywych zwierząt (trzoda chlewna), produktów mleczarskich, zbóż, alkoholi oraz kawy, herbaty i kakao. Dynamika wzrostu importu będzie jednak znacznie mniejsza niż dynamika wzrostu eksportu.

Saldo towarów rolno-spożywczych do Polski

W 2017 r. wzrost dodatniego salda jest przewidywany w przypadku mięsa drobiowego, produktów mleczarskich, cukru, tytoniu i papierosów oraz wód i napojów orzeźwiających. Zmniejszeniu może ulec dodatnie saldo handlu ziarnem zbóż, przetworami zbożowymi i wyrobami cukierniczymi. Przewidywane jest pogłębienie ujemnego salda handlu produktami, które od lat wykazują największy deficyt, a więc żywymi zwierzętami, kawą, herbatą i kakao, a także owocami świeżymi i warzywami łącznie z przetworami warzywnymi oraz alkoholami. Zmniejszenie ujemnego salda obrotów może wystąpić w przypadku ryb.

Marzena Trajer
Dyrektor Biura Analiz
i Strategii KOWR

Gdzie można kupić produkty

REGIONALNE

Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa promuje produkty rolne i żywnościowe, metody ich produkcji, a także systemy jakości produktów rolno-spożywczych. To jedno z ustawowych zadań instytucji. W praktyce oznacza to, że poprzez prowadzone działania chcemy zachęcać konsumentów, aby kupowali i spożywali polskie produkty rolne i rolno-spożywcze, a także pomagać producentom docierać do nowych klientów.

W poprzednim wydaniu „Biuletynu Informacyjnego” przybliżyliśmy Państwu aktywności, które przeprowadziliśmy w wakacje, będące kontynuacją rozpoczętych jeszcze w ubiegłym roku działań pod hasłem „Polska smakuje”. Wspólny dla wszystkich przedsięwzięć promocyjnych logotyp ma za zadanie pokazać konsumentom, jak bogatym kulinarnie krajem jesteśmy, a każdy region – oprócz walorów turystycznych, uzdrowiskowych – ma także do zaoferowania znakomite lokalne potrawy. Nasze stoiska „Polska smakuje” budowaliśmy tam, gdzie w okresie wiosenno-wakacyjnym byli konsumenci zainteresowani regionalnymi produktami wysokiej jakości. Nasza obecność na takich wydarzeniach jak Targi AgroEkoTurystyczne w Augustowie czy trasa koncertowa „Lata z Radiem” utwierdziła nas w przekonaniu, że mieszkańcy małych, średnich i dużych miast wciąż mało wiedzą o certyfikowanej żywności. Dla większości z nich wciąż było zaskoczeniem, że dany region obfituje w tak wielu producentów serów, miodów, olejów czy wędlin. Nagle okazuje się bowiem, że istnieje alternatywa dla produktów spożywczych, które nabywamy na co dzień. Na przestrzeni ostatnich lat na lokalnych rynkach pojawili się nowi producenci i przetwórcy żywności, którzy czyniąc z życiowej pasji sposób na życie i zarobkowanie, stworzyli miejsca, które oferują dziś wysokojakościową żywność.

Niestety nie produkują jeszcze na taką skalę, żeby ich produkty trafiły na półki sklepów wielkopowierzchniowych. Ponieważ wyróżnikiem ich produktów ma być jakość, bardzo mocno postawili na udział w systemach jakości, które zapewniają m.in. lokalność pochodzenia, zrównoważone czy ekologiczne metody produkcji. Z powodu ograniczonych mocy przerobowych, a także z uwagi na utrzymanie gwarantowanej jakości nie są i nie będą w najbliższej przyszłości produkować i komunikować się z konsumentami na masową skalę. Dlatego pierwszym wnioskiem z naszych tegorocznych działań jest konieczność budowania świadomości Polaków i powiedzenie im, że mają wybór. Powiedzenie im, że skoro zmieniają się ich nawyki żywieniowe i potrzeby, to mogą szukać produktów, które będą dopasowane do ich stylu życia. Regularne uprawianie sportu, kultura gotowania jedzenia jako istotna forma wspólnego spędzania czasu wokół stołu stają się powoli naszą codziennością. To oczywiście jest długi proces i wymaga zaangażowania wielu instytucji i organizacji, dlatego proponujemy wszystkim udział w kampanii „Polska smakuje”. Pod tym hasłem skupiamy komunikację wszystkich projektów – MRiRW i KOWR – związanych z promocją żywności i systemów jakości. Chcemy, by konsumenci mieli z jednej strony świadomość tego, że mają wybór w postaci bogatej i zdrowej oferty produktów regionalnych, a także funkcjonalnych, z drugiej – możliwość wybierania tych produktów, które chcą kupić, a nie tylko tych, które są dostępne. I w tym momencie pojawia się problem. Jeśli nawet uda nam się wykreować ogólnopolską modę na spożywanie wysokojakościowych produktów, to konsumenci będą zadawać pytanie: „Gdzie je mogę kupić?”. Faktem jest, że nie ma powszechnie znanej i dostępnej sieci dystrybucji produktów od rolnika, lokalnego przetwórcy, który produkuje żywność w ramach konkretnych systemów jakości. W dużych miastach są to raczej okazjonalne „wyspy” w centrach handlowych, często organizowane w weekend. Działają kooperatywy

spożywcze, w ramach których można zamówić i kupić produkty prosto od rolnika. Konsumenci coraz częściej i chętniej wracają po owoce i warzywa na bazariki, a mięso i wędliny kupują w małych sklepach. To oczywiście początek rodzącego się trendu, ale nadal nie wiemy, gdzie regularnie można kupować sery zagrodowe, zdrowy olej rzepakowy czy wędlinę, która potrafi przez dwa tygodnie pięknie i smacznie dojrzewać w lodówce. Nie znamy, bo nie mamy stałych punktów dystrybucji, do których można kierować konsumentów. Problemu nie rozwiążą także duże sieci handlowe, ponieważ często producenci nie są w stanie zaspokoić ich ogromnego zapotrzebowania na towar przy jednoczesnym utrzymaniu jakości.

Naszym zdaniem rozwiązania są dwa. Po pierwsze: internet. Dzisiaj wszyscy konsumenci niezależnie od miejsca zamieszkania, wykształcenia, zasobności portfela są podłączeni do internetu. W sieci szukają informacji o produktach i coraz częściej dokonują zakupów przez e-commerce. Prowadzone rok do roku badania mówią o dynamicznym rozwoju tego kanału sprzedaży. Dlatego wszystkie inicjatywy i projekty, które służą budowaniu platform komunikacji pomiędzy konsumentami i producentami oraz przetwórcami żywności, odgrywają ogromną rolę i wypełniają tę istotną lukę w łańcuchu dostaw z pola na stół. Chociaż logistyka, przewożenie żywności nie zostało jeszcze rozwiązane w miarę systemowo, to stworzenie sprawnego i działającego modelu biznesowego jest tylko kwestią czasu. Skoro potrafimy organizować się tak, by współdzielić pewne zasoby i usługi, transport świeżego sera z Podlasia w zachodnie rejony Polski w 12 godzin to bardzo bliska przyszłość. Jako KOWR dołączyliśmy do tej formy komunikacji i każdego dnia pracujemy nad rozwojem naszych narzędzi, jakim są aplikacja Polska Smakuje i strona internetowa o tej samej nazwie. To jest przyszłość, dlatego inwestujemy w rozwiązanie, które za kilka lat będzie codziennością. To moment, żeby zacząć kształtować świadomość konsumentów i dotrzeć

do nich z komunikatem, że Polska jest bogata kulinarnie, i jeśli szukają najlepszych produktów, to znajdą i kupią ją tutaj – chodzi o wskazanie konkretnych rozwiązań i miejsc, a hasło „Polska smakuje” oznacza to, że wiem, gdzie znajdę zdrowe i certyfikowane produkty spożywcze.

Drugi obszar dotyczy budowania lokalnych grup działania wspierających powstawanie miejsc dystrybucji żywności. W tym roku dość mocno uświadomiliśmy sobie, że rolnikom i producentom w pojedynkę ciężko będzie coś samodzielnie zrobić. W pojedynkę nikt nie pojawiłby się na trasie koncertowej „Lata z radiem”, nie znalazłby się na antenie radia czy telewizji lub na stacjach benzynowych Orlenu. Od kilku miesięcy rozmawiamy z największym w naszym kraju i regionie Europy Środkowej koncernem paliwowym o możliwości wprowadzenia wyrobów lokalnych producentów na stacje benzynowe. We wrześniu na stacjach Orlenu pojawiły się pierwsze produkty regionalne, obecnie trwają prace nad włączeniem koncernu do projektu i kampanii „Polska smakuje” i rozszerzeniem liczby stacji, na których będą dostępne regionalne, certyfikowane produkty spożywcze. Działanie razem, tworzenie lokalnych grup działania ma właśnie tę siłę przebicia i możliwość wspólnego docierania do lokalnych sklepów, na stacje benzynowe czy nawet zapewnienia stałej obecności na miejskich i podmiejskich bazarach, targach żywności, które w ostatnim czasie zyskują na popularności. W tym kierunku mierzymy jako KOWR. Prowadzimy i będziemy dalej prowadzić działania edukacyjne w ramach Strefy Inspiracji KOWR (www.strefainspiracjikowr.pl), edukować z trendów konsumenckich, pokazywać standardy marketingu i PR, a także realnie wspierać powstawanie lokalnych społeczności skupiających miejscowych producentów żywności i budowanie tworzonych przez nich sieci dystrybucji produktów żywnościowych. Jesteśmy przekonani, że takie podejście, takie działania całego środowiska zajmującego się szeroko pojętą promocją rolnictwa przyczynią się do tego, że w dość krótkiej perspektywie czasowej na pytanie: „Gdzie kupię produkty regionalne?”, nikt nie będzie miał problemu nie tylko z odpowiedzią ale i ze znalezieniem ich w rzeczywistości realnej i wirtualnej.

Paweł Kocon
Zastępca Dyrektora
Departamentu Rozwoju
Rynku KOWR

Z WOJSKA

do biznesu – wskazówki dla liderów

Co jest specjalnego w żołnierzach sił specjalnych? Dlaczego są tak skuteczni i potrafią realizować nawet najbardziej złożone misje? W jaki sposób możemy skorzystać z ich doświadczeń i przenieść je do środowiska biznesu, aby usprawnić działanie zespołów i organizacji?

W biznesie praktycznie „od zawsze” korzystamy z języka i terminologii związanej z wojskowością. Na wykładach i szkoleniach, jak również w podręcznikach zarządzania często spotykamy takie terminy jak: strategia, taktyka, atak, wojna cenowa, przeciwnik, konfrontacja i tym podobne. Obecnie wciąż czerpiemy z terminologii wojskowej, czego przykładem może być bardzo popularny akronim VUCA, oznaczający zmienność, niepewność, wieloznaczność i złożoność otoczenia. Wielu autorów (na przykład Simon Sinek) analizuje funkcjonowanie najbardziej skutecznych wojskowych jednostek specjalnych, poszukując zasad i wzorców działania, które można wykorzystać w dynamicznym, hiperkonkurencyjnym środowisku biznesowym. Takie zasady i wzorce opisują także byli żołnierze sił specjalnych, którzy – co ciekawe – po zakończeniu służby czasami wybierają karierę trenerów lub doradców biznesowych.

Zasada 1: Silni w środku, jesteśmy silni na zewnątrz. Okazuje się, że to wzajemne zaufanie i lojalność, a nie strach i ślepe wykonywanie rozkazów stanowi istotę sprawnego funkcjonowania żołnierzy sił specjalnych. Podobnie jest w biznesie, ponieważ skupiając się na konfliktach wewnętrznych lub niepewności w relacjach zespołowych, nie jesteśmy w stanie sprostać złożonym wyzwaniom płynącym z zewnątrz. Co więcej, z odkryć neurobiologów wynika, że w sytuacji zagrożenia trudno jest się uczyć i rozwijać, a to hamuje innowacyjność i kreatywność.

Zasada 2: Brutalna siła nie jest wykładnikiem sukcesu. Gdy zastanawiamy się, jakie cechy powinien mieć żołnierz, przychodzi nam na myśl przede wszystkim siła i sprawność fizyczna – co jednak nie do końca jest prawdą. Co ciekawe, nawet w armii osoby bardzo agresywne czy dominujące mogą przyczynić się do porażki misji w sytuacjach presji, rzucając się w ogień walki i tracąc z oczu cel, jakim może być na przykład uwolnienie zakładników. Najbardziej cennymi cechami żołnierzy są więc: zdolność adaptacji do zmian, dystans do siebie, zdolność koncentracji na szczegółach,

odporność psychiczna, pozytywne nastawienie, pasja i myślenie lateralne. Są to także kluczowe cechy przydatne w biznesie.

Zasada 3: Twoja drużyna jest Twoim atutem. Wykorzystuj go. Planując misję, dowódca zawsze bierze pod uwagę faktyczne zdolności żołnierzy, niezależnie od formalnych uprawnień stanowiskowych, wynikających z hierarchii. Podczas planowania każdy ma prawo się wypowiedzieć i poddać pomysł, bo doświadczony dowódca wie, że czasami „żółtodziób” może wpaść na lepsze rozwiązanie niż „stary wyjadacz”. Podobnie jest w przypadku doboru ról i odpowiedzialności. Czasem dowódca na danym etapie misji „oddaje” dowodzenie żołnierzowi, który jest od niego w czymś lepszy, na przykład w pływaniu na długie dystanse. Takie rozwiązania sprawdzają się także w firmach.

Zasada 4: Jasno i zwięźle określaj cele. Każdy dowódca powinien pamiętać, by podczas odprawy powtórzyć przy najmniej dwa razy jasno i wyraźnie cel misji, aby utkwit on w głowie wszystkich uczestników. Koncentrując się na celu, wykonujemy bowiem mniej nieprzemyślanych działań i jest mniej prawdopodobne, że zbojemy z drogi. Ważne jest także to, żeby nie zasypywać ludzi nadmiernymi szczegółami i zaufać ich kompetencjom. Bardzo podobnie jest w świecie biznesu – gdy menedżer skupia się na „mikrozarządzaniu”, czyli ścisłej kontroli, pracownicy tracą główny cel działania z oczu i popełniają więcej błędów.

Zasada 5: Kto pyta, nie błędzi. Wszyscy biorący udział w misji żołnierze są zawsze obecni na odprawie, po to, by każdy z nich dokładnie usłyszał, jaki jest jej cel, i go zrozumiał oraz zadał pytania, jeśli coś będzie dla niego niejasne. Dozwolone są nawet najbardziej banalne pytania, gdyż wykonywanie misji wojskowej bez dostatecznej wiedzy może być tragiczne w skutkach. Błędy w działaniu firmy oczywiście nie są aż tak dotkliwe, jednak warto rozważyć to, że lepiej jest mieć w zespole kogoś kto pyta i nie błędzi, niż kogoś, kto nie pyta i potem błędzi. Każdy mądry lider powinien zatem zachęcać do zadawania pytań.

Zasada 6: Żaden plan nie wytrzyma pierwszego kontaktu. W trakcie misji wojskowej trzeba stale utrzymywać wysoki poziom koncentracji, gdyż sytuacje nagłe pojawiają się praktycznie ciągle. Czasami także okazuje się, że niektóre informacje zebrane przed misją okazały się nieprawdziwe. Skupienie i elastyczność w działaniu są kluczowe zarówno podczas misji wojskowej, jak i podczas realizacji projektów biznesowych. Dlatego istotne jest to, by przygotować się na każdą ewentualność, na przykład: kto zastąpi kolegę jadącego do ważnego klienta, w przypadku jego choroby? Gdzie są zapisane dane klienta i prezentacja? Gdzie jest folder z notatkami?

Zasada 7: Każdy może być liderem. Dla żołnierzy sił specjalnych istotne jest to, aby każdy z nich w dowolnym momencie misji mógł przejąć dowodzenie, na wypadek gdyby dowódca odniósł silne obrażenia. Dlatego ważne jest, by wszyscy żołnierze ćwiczyli umiejętności dowódcze. Podobnie jest w firmach – istnieją takie sytuacje, w których zespół pozostaje na jakiś czas bez lidera i ktoś musi w tę rolę wejść. Jak twierdzi Simon Sinek, najważniejszym wskaźnikiem efektywności i skuteczności działania organizacji jest pozostawienie jej bez lidera. Jeśli firma wówczas zaczyna chylić się ku ruinie, to znaczy, że lider de facto nie zbudował wydajnego zespołu.

Zasada 8: Prawdziwi przywódcy potrafią pobrudzić sobie ręce. Każdy dowódca sił specjalnych wie, że najważniejszym jego atrybutem jest szacunek, jaki budzi u żołnierzy. Szacunek nie jest jednak wynikiem miejsca

w hierarchii, ale ciężkiej pracy. Dlatego dowódcy często biorą na siebie zadania trudne albo niebezpieczne, aby pokazać, że też potrafią „zakasać rękawy” – zdobyć się na wysiłek. Warto podkreślić, że zarówno w wojsku, jak i w biznesie w byciu liderem nie chodzi wcale o to, aby być „lubianym”, ale o to by być szanowanym – a to są dwie bardzo różne rzeczy.

Zasada 9: Weź oddech, zanim strzelisz. Umiejętne kierowanie emocjami może uchronić nas przed nietrafionymi decyzjami. Dlatego warto mieć świadomość tego, że to od nas w największym stopniu zależy, jak zareagujemy na daną sytuację. Na przykład, gdy ktoś podnosi na nas głos i próbuje nas zdominować lub zakrzywić, nie oznacza koniecznie, że odniesie sukces. Warto mieć na względzie to, że nawet w przypadku akcji militarnych czy misji wojskowych nie zawsze walka jest jedynym możliwym rozwiązaniem. Podobnie w biznesie – w większości przypadków wchodzenie w konflikty oddala nas od celu, do którego dążymy.

Zasada 10: Patrz poza linię mety. Aby przetrwać ekstremalne warunki misji, żołnierze sił specjalnych stosują wizualizację i utrzymują swoją uwagę na długofalowym celu, który sobie postawili. Może to być na przykład budowa domu albo oczekiwany rejs z przyjaciółmi. Koncentracja na pozytywnej wizji pomaga im przetrwać najgorsze i odrzucać opcję poddania się czy rezygnacji. Wyćwiczeni w trudnych treningach przygotowawczych żołnierze wiedzą także, że mają o wiele więcej możliwości fizycznych i mentalnych, niż im się wcześniej wydawało. Dlatego powtarzają, że: gdy myślisz, że nie dasz już rady, to oznacza, że jesteś dopiero na progu 60% swoich możliwości. Czego zatem możemy się nauczyć od wytrwałych żołnierzy sił specjalnych? Przede wszystkim koncentracji na długofalowych celach i konsekwentnym realizowaniu „misji”, pomimo świadomości swoich słabych stron. Tego, że łatwe zwycięstwa szybko ulatują z pamięci, a te trudne przynoszą długotrwałą satysfakcję i bardzo spajają zespół. Tego, że żaden lider ani dowódca nie jest w stanie zrobić wszystkiego sam i dlatego istotne jest umiejętność rozpoznawanie talentów i kierowanie nimi. Nade wszystko warto zaś pamiętać o tym, że gdy pozwolimy ludziom rozwijać się i decydować, wówczas w momentach trudnych albo krytycznych będziemy dysponować grupą całkiem niezłych doradców, którzy pomogą wy dostać się z zasadzki.

Marta Czerwiec
Główny Specjalista
Stanowisko Samodzielne
Biuro Zarządzania Kapitałem
Ludzkim KOWR

PROGNOZA

cen rynkowych

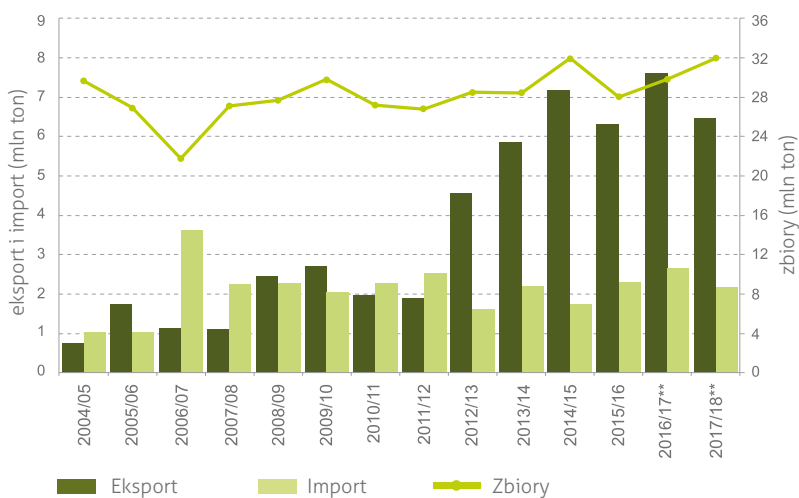
Rynek zbóż

Światowe zbiory zbóż w sezonie 2017/2018 wyniosą 2,07 mld ton i będą o 2% mniejsze niż w rekordowym sezonie 2016/2017¹. W wyniku dużych zapasów globalne zasoby zbóż² ulegną prawdopodobnie tylko niewielkiemu zmniejszeniu (o 1% w porównaniu z poprzednim sezonem, do 2,59 mld ton). W tej sytuacji, przy utrzymaniu zużycia ziarna na poziomie 2,09 mld ton, zapasy zbóż na koniec bieżącego sezonu mogą się kształtować na poziomie 497 mln ton, o 4% niższym niż na początku sezonu, ale znacząco wyższym niż w sezonach wcześniejszych.

W 2017 r. spadek produkcji ziarna przewiduje się w większości regionów świata, w tym zwłaszcza w regionach eksporterskich (Ameryka Północna, Australia, Ameryka Południowa). Wzrost zbiorów zbóż oszacowano natomiast dla krajów WNP (o 3% w porównaniu z 2016 r., do 231 mln ton) oraz Unii Europejskiej (o 1%, do 301 mln ton). Z uwagi na wysoki poziom zapasów w sezonie 2017/2018 kraje WNP pozostaną liczącym się eksporterem na rynku światowym, stanowiąc poważną konkurencję dla krajów UE.

W Polsce zbiory zbóż w 2017 r. (łącznie z kukurydzą, gryką i prosem) GUS ocenił na 32 mln ton³, o 7% powyżej poziomu z 2016 r. i o 11% powyżej średniej z lat 2011–2015. W porównaniu z 2016 r. wzrosły zbiory większości zbóż podstawowych (pszenicy – o 7%, do 11,6 mln ton, a żyta – o 24%, do 2,7 mln ton). Jedynie zbiory pszenżyta były o 1% mniejsze i wyniosły 5,1 mln ton.

Rynek zbóż w Polsce – zbiory i handel zagraniczny*

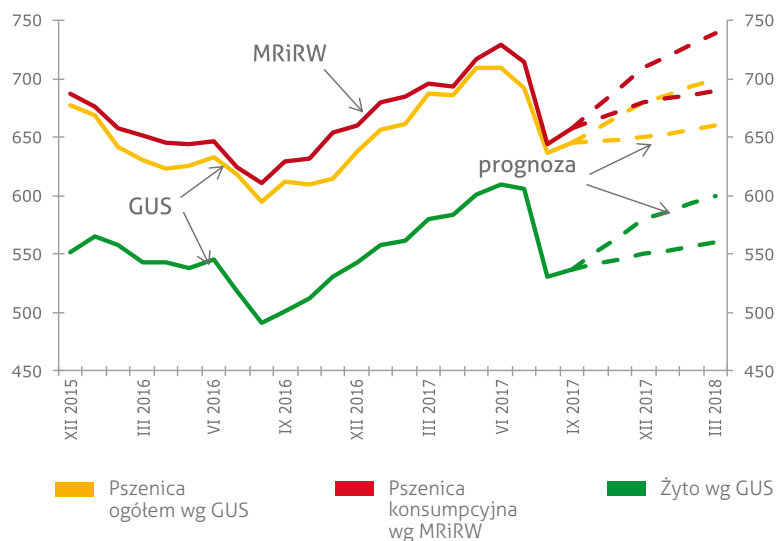

* eksport i import ziarna oraz przetworów zbożowych w przeliczeniu na ziarno

** zbiory – szacunek GUS, eksport i import – szacunek Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa

Źródło: obliczenia Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie danych GUS i Ministerstwa Finansów.

Ceny skupu pszenicy i żyta [zł/t]

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie danych GUS, MRiRW i prognozy zespołu ekspertów.

Według szacunków analityków Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa w sezonie 2017/2018 w wyniku rosnącego wykorzystania ziarna na cele paszowe oraz w przemyśle zużycie zbóż w kraju może wzrosnąć do 26,1 mln ton (z 25,1 mln ton w sezonie 2016/2017).

Uwaga: Ceny zbóż, żywności i mleka – ceny skupu bez podatku VAT, ceny masła i OMP – ceny zbytu z podatkiem VAT.

¹ Zapasy, produkcja oraz zużycie zbóż (bez ryżu) na świecie, w WNP i w UE według United States Department of Agriculture (USDA), październik 2017 r.

² Zapasy plus zbiory.

³ Przedwidywany szacunek głównych ziemiopłodów rolnych i ogrodniczych w 2017 r., opracowanie sygnałne GUS, 28.09.2017 r.

Sytuacja na rynku wewnętrznym UE oraz duża konkurencja ze strony Rosji i Ukrainy na tradycyjnych rynkach zbytu będzie osłabiać popyt na ziarno z Polski. Przewiduje się, że w sezonie 2017/2018 wywóz ziarna i przetworów zbożowych (w ekwiwalencie ziarna) może obniżyć się do 6,4 mln ton, tj. o 15% w porównaniu z poprzednim sezonem. O 18% mniejszy niż w poprzednim sezonie może być również import zbóż i przetworów zbożowych, który może się ukształtować na poziomie 2,2 mln ton (w ekwiwalencie ziarna).

Ceny zbóż na rynku krajowym będą podążały za tendencjami na rynkach zagranicznych, wykazując

sezonowy wzrost w miarę wyczerpujących się zasobów. Ocenia się, że ceny skupu zbóż w Polsce do końca 2017 r. będą wyższe od cen w porównywalnych miesiącach 2016 r. W marcu 2018 r. ceny pszenicy ogółem i żyta mogą być zbliżone do notowanych rok wcześniej, natomiast poziom cen pszenicy konsumpcyjnej może być nieco wyższy niż przed rokiem. Uwzględniając aktualną i przewidywaną sytuację podaży-popytu oraz wahania sezonowe, zespół ekspertów ocenił, że przeciętne ceny skupu pszenicy i żyta do marca 2018 r. mogą się kształtować następująco:

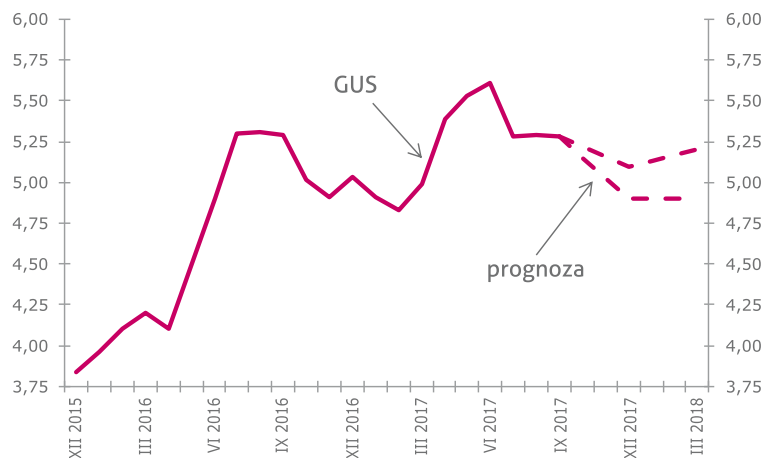
Wyszczególnienie	j.m.	Ceny skupu według GUS (bez VAT)		Ceny prognozowane przez zespół ekspertów	
		grudzień 2016 r.	marzec 2017 r.	grudzień 2017 r.	marzec 2018 r.
Pszenica ogółem	zł/t	639	688	650–680	660–700
Pszenica konsumpcyjna*	zł/t	660	696	680–710	690–740
Żyto ogółem	zł/t	543	580	550–580	560–600

* cena pszenicy przeznaczanej na cele konsumpcyjne wg ZSRIR MRiRW.

Rynek wieprzowiny

Poprawa relacji cen żywca wieprzowego do cen pasz zapoczątkowana w drugiej połowie 2016 r. skutkuje notowanym od grudnia 2016 r. wzrostem krajowego pogłowia trzody chlewnej. W czerwcu 2017 r. pogłowiu świń w Polsce (wg GUS) liczyło 11,35 mln szt., o 4,5% (tj. o 488 tys. szt.) więcej niż przed rokiem. W odniesieniu do czerwca 2016 r. wzrost liczebności nastąpił we wszystkich grupach produkcyjno-użytkowych oprócz prosiąt, których pogłowiu uległo redukcji o 3,1%. Największy wzrost pogłowia odnotowano w przypadku tuczników (o 8,8%) i warchlaków (o 6,5%). Loch było o 3,6% więcej, w tym loch prośnych – o 2,8% więcej⁴. Wzrost pogłowia macior prośnych i warchlaków pozwala przypuszczać, że w kolejnych miesiącach 2017 r. pogłowiu trzody chlewnej będzie nadal rostało, ale jego dynamika będzie mniejsza ze względu na możliwy spadek opłacalności chowu. Według oceny IERiGŻ – PIB

Ceny skupu żywca wieprzowego [zł/kg]

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie danych GUS i prognozy zespołu ekspertów.

w grudniu 2017 r. pogłowiu trzody chlewnej może wynieść około 11,3 mln szt. wobec 11,1 mln szt. w końcu roku 2016⁵. W pierwszej połowie 2017 r. produkcja żywca wieprzowego w Polsce wyniosła 1,2 mln ton (0,9 mln ton mpc.⁶)⁷ i była o 2,5% mniejsza niż w analogicznym okresie ubiegłego roku. O spadku produkcji żywca w pierwszej połowie 2017 r. świadczą mniejsze niż przed rokiem dostawy trzody chlewnej do skupu. Według danych sprawozdawczych GUS w pierwszym półroczu 2017 r. krajowe zakłady skupiły 1087 tys. ton żywca wieprzowego, o 3% mniej niż przed rokiem. W ocenie IERiGŻ – PIB w drugim półroczu 2017 r. krajowa produkcja żywca wieprzowego będzie prawdopodobnie większa niż w tym samym okresie 2016 r. i w efekcie w całym 2017 r. może ona ukształtować się

⁴ Pogłowiu świń według stanu w czerwcu 2017 roku, opracowanie sygnałowe GUS, 15.09.2017 r.

⁵ Prognoza IERiGŻ – PIB dotycząca krajowego pogłowia trzody chlewnej na koniec 2017 r. oraz krajowej produkcji wieprzowiny na drugą połowę 2017 r. i pierwszą połowę 2018 r., a także spożycia mięsa wieprzowego w Polsce na rok 2017, Rynek Mięsa – Stan i Perspektywy, nr 53, listopad 2017 r., IERiGŻ – PIB, KOWR, MRiRW.

⁶ Mpc. – masa poubojowa ciepła.

⁷ Wstępne dane GUS.

na poziomie 2,4 mln ton (1,9 mln ton mpc.), tj. nieco niższym od uzyskanego w 2016 r. W okresie dziewięciu miesięcy br. poziom skupu był nieco wyższy od do uzyskanego w tym samym okresie 2016 r. i wyniósł 1488 tys. ton. W pierwszej połowie 2018 r. w Polsce może zostać wyprodukowane o 5% więcej wieprzowiny niż w tym samym okresie 2017 r.

Z prognozy Komisji Europejskiej wynika, że unijna produkcja mięsa wieprzowego w 2017 r. będzie o 1% mniejsza niż w 2016 r. i może wynieść 23,5 mln ton. Pod koniec roku spadkowy trend w produkcji wieprzowiny będzie wygasał i na 2018 r. przewidywany jest jej wzrost do 23,7 mln ton (o 1%)⁸.

W wyniku spadku produkcji żywca wieprzowego w UE oraz słabnącego popytu na mięso wieprzowe ze strony Chin – głównego odbiorcy asortymentu wieprzowego z UE, w 2017 r. eksport produktów wieprzowych z UE do krajów trzecich jest mniejszy niż przed rokiem. W okresie styczeń–sierpień 2017 r. unijny eksport produktów wieprzowych do krajów trzecich zmniejszył się o 11% w porównaniu z tym samym okresem 2016 r. i wyniósł 2,5 mln ton⁹. W całym 2017 r. unijny eksport produktów wieprzowych (w ekwiwalencie tusz) według KE może być o 9% (253 tys. ton) mniejszy niż w 2016 r. i wynieść 2,6 tys. ton.

Z Polski w okresie styczeń–lipiec 2017 r. wyeksportowano 428 tys. ton żywca, mięsa, tłuszczów i przetworów wieprzowych¹⁰, o 6% więcej niż przed rokiem. Jednocześnie do Polski, podobnie jak przed rokiem, sprowadzono 492 tys. ton produktów wieprzowych (w ekwiwalencie tusz). Deficyt polskie-

Rynek wieprzowiny w Polsce – produkcja, handel zagraniczny* i spożycie

* eksport i import żywca, mięsa, tłuszczów i przetworów wieprzowych w ekwiwalencie tusz

** produkcja i spożycie – prognoza IERiGŻ – PIB, eksport i import – prognoza Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie danych GUS, Ministerstwa Finansów i IERiGŻ – PIB.

go handlu zagranicznego asortymentem wieprzowym ukształtował się na poziomie 64 tys. ton i był o 25 tys. ton mniejszy niż rok wcześniej. Ocenia się, że w całym 2017 r. polski eksport produktów wieprzowych może wynieść około 725 tys. ton wobec 700 tys. ton w 2016 r. Import będzie prawdopodobnie nieco (około 1%) mniejszy od notowanego w 2016 r. i wyniesie około 855 tys. ton.

W okresie styczeń–wrzesień 2017 r., w porównaniu z tym samym okresem 2016 r., ceny detaliczne mięsa wieprzowego wzrosły o 10%, konkurującego z nim mięsa drobiowego – o 0,7%, a mięsa wołowego – o 2,6%. W całym 2017 r., w wyniku znacznego wzrostu cen detalicznych mięsa wieprzowego w stosunku do innych mięs i artykułów mleczarskich, bilansowe spożycie wieprzowiny może się zmniejszyć i (według oceny IERiGŻ – PIB) wynieść 40,5 kg na mieszkańca¹¹, wobec 40,8 kg w 2016 r.

W 2017 r., pomimo mniejszej unijnej produkcji, czynnikiem hamującym wzrost cen w UE jest słabnący popyt zagraniczny na unijną wieprzowinę. W Polsce ceny żywca wieprzowego są uzależnione od cen w UE oraz kursu złotego względem euro. Prognozuje się, że w czwartym kwartale 2017 r. krajowe ceny skupu żywca wieprzowego ulegną sezonowemu obniżeniu. Jednak utrzymujący się popyt na polską wieprzowinę ze strony UE i krajów trzecich będzie prawdopodobnie hamował ich większy spadek. W efekcie w grudniu 2017 r. ceny trzody chlewnej mogą kształtować się na poziomie zbliżonym do notowanego w analogicznym okresie 2016 r. W końcu pierwszego kwartału 2018 r. ich poziom może być nieco wyższy niż w marcu 2017 r.

Wyszczególnienie	j.m.	Ceny skupu według GUS (bez VAT)		Ceny prognozowane przez zespół ekspertów	
		grudzień 2016 r.	marzec 2017 r.	grudzień 2017 r.	marzec 2018 r.
Żywiec wieprzowy	zł/kg	5,03	4,99	4,90–5,10	4,90–5,20

⁸ Short-Term Outlook for EU agricultural markets in 2017 and 2018, KE, Autumn 2017.

⁹ Prezentacja KE Committee for the Common Organisation of the Agricultural Markets 19 October 2017.

¹⁰ Wyniki polskiego handlu zagranicznym asortymentem wieprzowym dotyczą świń gatunków domowych i produktów z tych zwierząt, tj. wybranych towarów z pozycji CN: 0103, 0203, 0209 oraz 1601, 1602 i 0210. Wyniki te obejmują wymianę z państwami UE i krajami trzecimi. Ekwiwalent tusz został obliczony przez analityków Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie wstępnych danych Ministerstwa Finansów.

¹¹ Rynek Mięsa – Stan i Perspektywy, nr 53, październik 2017 r., IERiGŻ – PIB, KOWR, MRiRW.

Rynek wołowiny

W czerwcu 2017 r. krajowe pogłowie bydła ogółem liczyło 6143 tys. szt., o 3,4% więcej niż przed rokiem. W porównaniu z czerwcem ubiegłego roku liczebność młodego bydła w wieku 1–2 lat zwiększyła się o 8,0%, a pogłowie cieląt poniżej 1 roku obniżyło się nieznacznie – o 0,4%. Wzrost krajowego pogłowia bydła, zwłaszcza młodego, w wieku 1–2 lat, jak również zwiększenie udziału tej grupy w strukturze pogłowia ogółem (o 1,2 p.p. w porównaniu z czerwcem 2016 r.) przy jednoczesnym spadku udziału krów w strukturze (o 0,6 p.p.) świadczy o utrzymującym się zainteresowaniu mięsnym kierunkiem chowu¹². W grudniu 2017 r., przy przewidywanym wzroście pogłowia krów i bydła opasowego pogłowie bydła ogółem może wynieść około 6,15 mln szt., o około 3% więcej niż przed rokiem¹³.

Na skutek wzrostu pogłowia bydła młodego produkcja żywca wołowego w pierwszym półroczu 2017 r. była o 7% większa w porównaniu z tym samym okresem 2016 r. i według wstępnych danych GUS wyniosła około 520 tys. ton (270 tys. ton mpc.). W drugiej połowie 2017 r. dynamika wzrostu produkcji może być większa niż w pierwszym półroczu. W efekcie w całym 2017 r. (w ocenie IERiGŻ – PIB) produkcja wołowiny będzie prawdopodobnie o 8% większa niż w 2016 r. i wyniesie około 1050 tys. ton (540 tys. ton mpc.). Tendencja wzrostowa w produkcji wołowiny zostanie utrzymana także w pierwszym półroczu 2018 r., jednak dynamika tego wzrostu może osłabnąć.

Konkurencyjność cenowa polskiej wołowiny na rynku unijnym sprzyja wzrostowi jej eksportu. W okresie styczeń–lipiec 2017 r. krajowy eksport żywca, mięsa oraz przetworów wołowych i cielęcych wyniósł 267 tys. ton (w ekwiwalencie tusz) i był o 6% większy niż przed rokiem.

Rynek wołowiny w Polsce – produkcja, handel zagraniczny* i spożycie

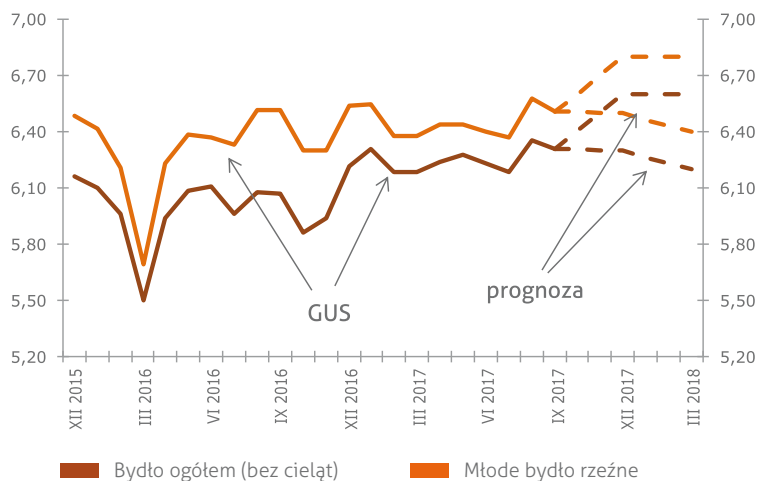

* eksport i import żywca, mięsa i przetworów wołowych w ekwiwalencie tusz

** produkcja i spożycie – szacunek IERiGŻ – PIB, eksport i import – szacunek Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie danych GUS, Ministerstwa Finansów i IERiGŻ – PIB.

Ceny skupu żywca wołowego [zł/kg]

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie danych GUS i prognozy zespołu ekspertów.

Największy udział (92%) w strukturze asortymentowej eksportowanych produktów wołowych i cielęcych zajmowało mięso. Przewiduje się, że w całym 2017 r., z uwagi na wzrost produkcji wołowiny, eksport produktów wołowych i cielęcych będzie o 4–5% większy niż w 2016 r. i ukształtuje się na poziomie około 450–460 tys. ton.

Import produktów wołowych i cielęcych do Polski jest niewielki. W okresie od stycznia do lipca 2017 r. zaimportowano 28 tys. ton produktów wołowych i cielęcych (w ekwiwalencie tusz), o 9% mniej niż przed rokiem. Największy udział w imporcie miało mięso (56%), głównie świeże i schłodzone. Duży udział w przywozie stanowił również żywiec (40%), którego zaimportowano 83,5 tys. szt. Przywóz cieląt wyniósł 24,4 tys. szt., a bydła hodowlanego – 12,3 tys. szt.

¹² Pogłowie bydła według stanu w czerwcu 2017 r., opracowanie sygnalne GUS, 15.09.2017 r.

¹³ Rynek Mięsa – Stan i Perspektywy, nr 53, październik 2017 r., IERiGŻ – PIB, KOWR, MRIRW.

Prognozuje się, że import asortymentu wołowego i cielęcego w całym 2017 r. może być około 2% mniejszy niż w 2016 r. i wynieść około 54 tys. ton.

W Polsce w 2016 r., na skutek rosnącej świadomości społeczeństwa dotyczącej prozdrowotnych właściwości wołowiny oraz lepszej oferty handlowej, odnotowano wzrost konsumpcji tego mięsa. Według danych GUS bilansowe spożycie mięsa wołowego w 2016 r. wyniosło 2,1 kg na mieszkańca wobec 1,2 kg w 2015 r. Przewiduje się, że w 2017 r., na skutek wzrostu produkcji i podaży wołowiny na rynku, konsumpcja mięsa wołowego może się zwiększyć do 2,2 kg na mieszkańca¹⁴.

Ożywiony popyt na unijną wołowinę ze strony krajów azjatyckich oraz afrykańskich sprzyja wzrostowi eksportu produktów wołowych z UE. W 2017 r. KE przewi-

duje wzrost eksportu z UE do krajów trzecich o około 10%, przy jednoczesnym utrzymaniu produkcji na poziomie zbliżonym do uzyskanego w 2016 r. i mniejszym imporcie. W efekcie ceny bydła rzeźnego w UE w końcu 2017 r. i na początku 2018 r. prawdopodobnie będą wykazywały tendencję do wzrostu.

W Polsce, z uwagi na duży (około 90%) udział eksportu w zagospodarowaniu krajowej produkcji, krajowe ceny żywca wołowego są w dużej mierze zależne od poziomu cen w UE oraz od kursu wymiany złotego względem euro. W tej sytuacji przewiduje się, że w końcu 2017 r. ceny skupu bydła w Polsce mogą być o 4–6% wyższe od notowanych rok wcześniej. W marcu 2018 r., przy wzmożonym popycie na polską wołowinę zarówno ze strony krajów UE, jak i krajów trzecich, ceny skupu bydła w Polsce mogą kształtować się na poziomie o około 7% wyższym od uzyskanych w tym samym okresie 2017 r.

Wyszczególnienie	j.m.	Ceny skupu według GUS (bez VAT)		Ceny prognozowane przez zespół ekspertów	
		grudzień 2016 r.	marzec 2017 r.	grudzień 2017 r.	marzec 2018 r.
Bydło ogółem	zł/kg	6,22	6,19	6,30–6,60	6,20–6,60
Młode bydło rzeźne	zł/kg	6,54	6,38	6,50–6,80	6,40–6,80

Rynek drobiu

Produkcja drobiu w Polsce wykazuje stały trend wzrostowy. Rozwój drobiarstwa wynika przede wszystkim z możliwości lokowania krajowej produkcji na rynkach zagranicznych, a w mniejszym stopniu – z rosnącej konsumpcji wewnętrznej. W 2017 r. tempo wzrostu produkcji drobiarskiej jest jednak wolniejsze niż w roku 2016 przede wszystkim z uwagi na ograniczone możliwości eksportu na rynki pozaunijne w związku z występowaniem w Polsce od grudnia 2016 r. do kwietnia 2017 r. wirusa grypy ptaków. Do spowolnienia dynamiki wzrostu produkcji przyczynia się również niska opłacalność chowu drobiu rzeźnego, która jest następstwem zarówno wzrostu cen pasz, jak i spadku cen skupu żywca drobiowego. Prognozuje się, że w całym 2017 r. produkcja drobiarska wzrośnie o 8%, do 3,4 mln ton (2,4 mln ton mpc.). Przyrost produkcji drobiu, podobnie jak w latach poprzednich, będzie kierowany głównie na rynki zagraniczne. Relatywnie wolne – 8% tempo wzrostu produkcji utrzyma się prawdopodobnie także w pierwszej połowie 2018 r.

Zgodnie z prognozą Komisji Europejskiej w 2018 r. produkcja drobiu w UE wzrośnie zaledwie o 1,2%, do 14,9 mln ton¹⁵. Przewidywana dynamika wzrostu

produkcji w UE będzie więc wolniejsza od tempa wzrostu produkcji w Polsce, co może przyczynić się do umocnienia Polski na pozycji unijnego lidera w produkcji drobiu.

Polska jest największym eksporterem produktów drobiowych w Unii Europejskiej. Czynnikiem, które stymulują wzrost sprzedaży zagranicznej drobiu, są przede wszystkim: konkurencyjność cenowa polskich produktów na rynku unijnym, ich wysoka jakość, rosnący popyt na drób w Unii Europejskiej i na świecie. Przewiduje się, że w 2017 r. eksport drobiu osiągnie 1,3 mln ton (w ekwiwalencie tuszek). Tempo wzrostu eksportu będzie wolniejsze niż w roku 2016 i wyniesie 8%, z uwagi na mniejszą możliwość wywozu do krajów pozaunijnych – do których Polska sprzedaje około 20% całego wolumenu eksportu.

W pierwszej połowie 2018 r. wyniki polskiego eksportu drobiu będą uzależnione m.in. od przywrócenia możliwości sprzedaży na rynki państw trzecich, które wprowadziły ograniczenia na import z Polski.

¹⁴ Rynek Mięsa – Stan i Perspektywy, nr 53, październik 2017 r., IERIGŻ – PIB, KOWR, MRiRW.

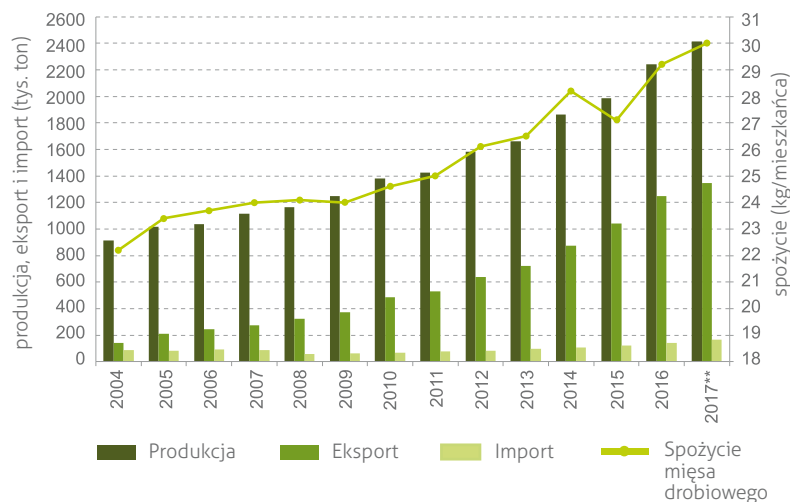
¹⁵ Short-Term Outlook for EU agricultural markets in 2017 and 2018, KE, Autumn 2017.

Wzrostowi sprzedaży zagranicznej wciąż będzie sprzyjać konkurencyjność cenowa i jakościowa polskich produktów drobiowych na rynku unijnym, a także większa produkcja krajowa. Przewiduje się, że tempo wzrostu eksportu w pierwszej połowie 2018 r. będzie stosunkowo nieduże i wyniesie 5%.

Prognozuje się, że w 2017 r. przywóz drobiu wzrośnie o 16%, do 165 tys. ton (w ekwiwalencie tuszek), a największy udział w wolumenie importu będzie miał drób żywy. W pierwszej połowie 2018 r. import drobiu będzie prawdopodobnie kształtował się na poziomie nieco niższym niż w tym samym okresie 2017 r.

Wzrostowa tendencja utrzymuje się w konsumpcji drobiu. Czynniki stymulującymi wzrost konsumpcji są: rosnąca podaż krajowa, niski poziom cen detalicznych drobiu, rosnące dochody ludności. Zgodnie z szacunkiem IERiGŻ – PIB w 2017 r. konsumpcja drobiu w Polsce wzrośnie o 0,8 kg, do 30 kg na mieszkańca. Przewiduje się, że w 2018 r. konsumpcja drobiu zwiększy się do 30,5 kg na mieszkańca¹⁶, do czego przyczyni się niski poziom cen detalicznych tego mięsa oraz jego konkurencyjność wobec mięsa czerwonego. Dynamika wzrostu konsumpcji drobiu będzie jednak ograniczana barierą popytu.

Rynek drobiu w Polsce – produkcja, handel zagraniczny* i spożycie

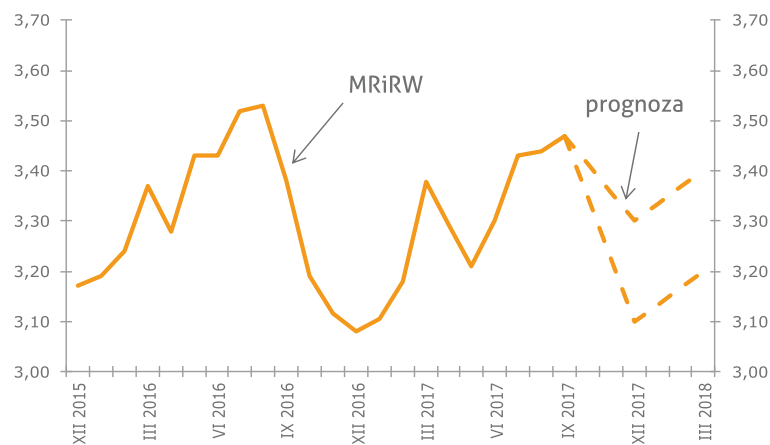

* produkcja w masie poubojowej ciepłej, handel zagraniczny żywcem, mięsem i przetworami w ekwiwalencie tuszek

** produkcja i spożycie – prognoza IERiGŻ – PIB, eksport i import – prognoza Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie danych GUS, Ministerstwa Finansów i IERiGŻ – PIB.

Ceny skupu kurcząt brojlerów [zł/kg]

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie danych MRiRW i prognozy zespołu ekspertów.

Wyszczególnienie	j.m.	Ceny skupu według MRiRW (bez VAT)		Ceny prognozowane przez zespół ekspertów	
		grudzień 2016 r.	marzec 2017 r.	grudzień 2017 r.	marzec 2018 r.
Kurczęta brojlery	zł/kg	3,08	3,38	3,10–3,30	3,20–3,40

Rosnąca produkcja żywca drobiowego na rynku krajowym oraz ograniczone możliwości eksportu spowodują, że do końca 2017 r. ceny kurcząt brojlerów będą utrzymywać się na stosunkowo niskim poziomie.

Presję podaży na spadek cen będzie łagodził wzrost konsumpcji krajowej. W marcu 2018 r. ceny kurcząt wzrosną i będą zbliżone do notowanych w porównywalnym okresie 2017 r.

¹⁶Rynek Drobiu i Jaj – Stan i Perspektywy, nr 52, październik 2017 r., IERiGŻ – PIB, KOWR, MRiRW.

Rynek mleka

Utrzymujące się od połowy 2016 r. ożywienie globalnego zapotrzebowania na produkty mleczarskie wpływa stymulująco na światową, w tym unijną, produkcję mleka. KE szacuje, że w 2017 r., pomimo spadku pogłowia krów mlecznych, produkcja surowca w UE będzie o 0,4% większa niż rok wcześniej i osiągnie poziom 164 mln ton, a w 2018 r. może wzrosnąć do 166 mln ton.

W Polsce, na skutek poprawy opłacalności produkcji mleka, w połowie 2017 r. została przerwana (utrzymująca się nieprzerwanie od 2009 r.) spadkowa tendencja w pogłowiu krów mlecznych. Zgodnie z prognozą IERiGŻ – PIB w grudniu 2017 r. stado tych zwierząt, w porównaniu z notowaniami sprzed roku, może zwiększyć się o 1%, do 2,15 mln szt. W pierwszym półroczu 2018 r. przewidywany jest powrót do procesów restrukturyzacji bazy surowcowej. W rezultacie z chowu bydła i produkcji mleka mogą rezygnować najmniej efektywne gospodarstwa. W 2017 r., przy dalszej poprawie wydajności mlecznej, krajowa produkcja surowca może wzrosnąć o ponad 3%, do 13,3 mld litrów, a skup może być o 5% większy niż w 2016 r. i wynieść 11,4 mld litrów¹⁷. Wzrostowe tendencje w produkcji i skupie mleka prawdopodobnie utrzymają się także w pierwszym półroczu 2018 r.

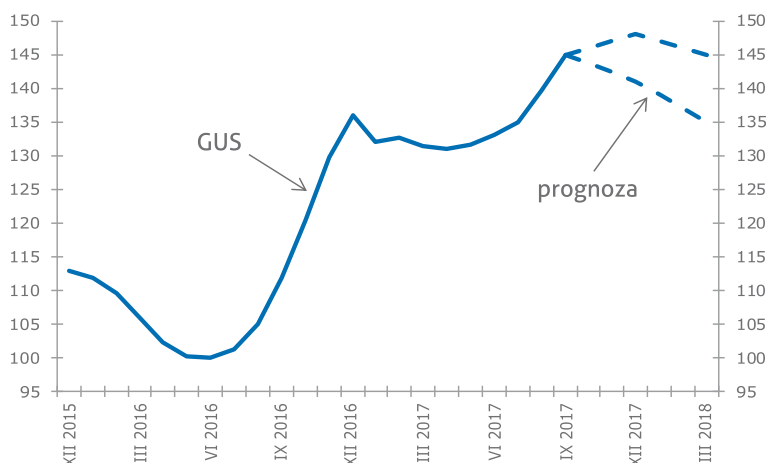
Notowana w 2017 r. dobra koniunktura na światowym rynku mleka i wysokie ceny zbytu wpływają stymulująco na wzrost krajowej produkcji większości artykułów mleczarskich. Do wzrostu produkcji masła przyczynia się dynamicznie rosnący światowy popyt na ten produkt. IERiGŻ – PIB ocenia, że w 2017 r. produkcja masła może się kształtować na poziomie 210 tys. ton, o 3% wyższym niż w 2016 r. Jednocześnie wywóz tego produktu z Polski w całym 2017 r. może być o 22% większy od zrealizowanego w 2016 r. i wynieść 55 tys. ton.

Rekordowo duże zapasy OMP zgromadzone w magazynach interwencyjnych UE¹⁸ wpływają ograniczająco na unijną, w tym krajową produkcję odtłuszczonego mleka w proszku. W ocenie analityków KOWR w 2017 r. w Polsce może ona kształtować się na poziomie 150 tys. ton, o około 8% niższym niż w roku 2016. Jednocześnie na skutek zwiększonego globalnego popytu na OMP wywóz tego produktu z kraju może być o 30% większy niż rok wcześniej i wynieść 105 tys. ton.

Na skutek wzrostu cen detalicznych produktów mleczarskich oraz spowolnienia dynamiki wzrostu dochodów realnych ludności bilansowe spożycie tych artykułów prawdopodobnie ulegnie wyhamowaniu. Według oceny IERiGŻ – PIB w 2017 r. może być ono zbliżone do odnotowanego w 2016 r., kształtując się na poziomie 221 litrów na osobę. Jednocześnie przewidywany jest 2% spadek konsumpcji masła, do 4,6 kg na mieszkańca.

Zespół ekspertów ocenia, że jeśli do końca 2017 r. utrzyma się dobra koniunktura na światowym rynku mleka, to ceny skupu surowca w Polsce mogą kształtować się na relatywnie wysokim poziomie 141–148 zł/hl. Z uwagi na względnie niski poziom cen mleka na początku 2017 r., w pierwszym kwartale 2018 r. jego ceny mogą być nawet do 10% wyższe niż rok wcześniej.

Ceny skupu mleka [zł/hl]

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie danych GUS i prognozy zespołu ekspertów.

¹⁷ Rynek Mleka – Stan i Perspektywy, nr 53, wrzesień 2017 r., IERiGŻ – PIB, KOWR, MRiRW.

¹⁸ W ramach zakupów interwencyjnych i prywatnego przechowywania na koniec sierpnia 2017 r. składowano 369,3 tys. ton OMP. W Polsce na zapasach interwencyjnych było 36,3 tys. ton.

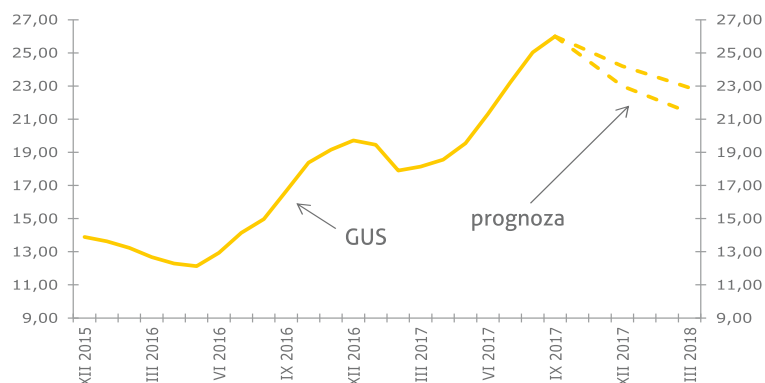
Zwiększony globalny popyt na masło będzie prawdopodobnie utrzymywał krajowe ceny tego produktu na względnie wysokim poziomie. Jednak dalszy wzrost cen masła będzie hamowany barierą popytu. Zespół ekspertów przewiduje, że ceny masła w blokach w grudniu 2017 r. i w marcu 2018 r. mogą kształtować się w zakresie 21,40–24,20 zł/kg, o 17–26% wyższym niż w porównywalnych okresach przed rokiem.

Duże unijne zapasy interwencyjne prawdopodobnie nadal mogą wpływać ograniczająco na poziom cen OMP. Zespół ekspertów ocenia, że ceny zbytu tego produktu w grudniu 2017 r. mogą kształtować się w granicach 7,10–7,50 zł/kg, o 16–21% niższym niż w grudniu 2016 r., a w marcu 2018 r. mogą być o 10–16% niższe niż rok wcześniej.

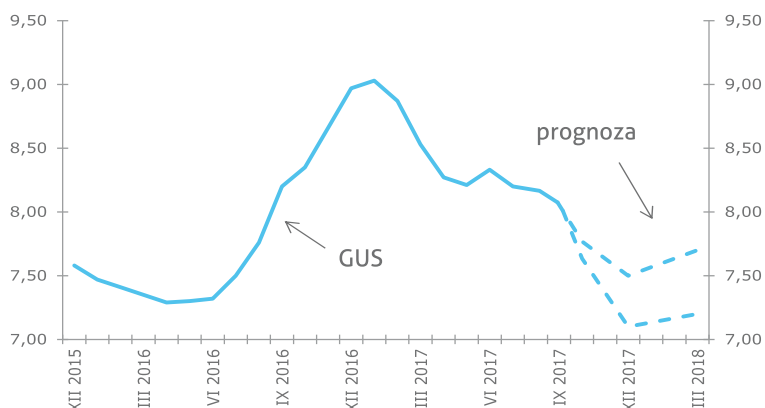
Zespół ekspertów, uwzględniając wahania sezonowe, przewiduje następujący poziom cen skupu mleka oraz cen zbytu przetworów mleczarskich:

Ceny zbytu masła w blokach [zł/kg] z podatkiem VAT

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie danych GUS i prognozy zespołu ekspertów.

Ceny zbytu odtuszczonego mleka w proszku [zł/kg] z podatkiem VAT

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie danych GUS i prognozy zespołu ekspertów.

Wyszczególnienie	j.m.	Ceny według GUS*		Ceny prognozowane przez zespół ekspertów	
		grudzień 2016 r.	marzec 2017 r.	grudzień 2017 r.	marzec 2018 r.
Mleko surowe	zł/hl	135,97	131,49	141,00–148,00	135,00–145,00
Masło w blokach	zł/kg	19,72	18,14	23,00–24,20	21,40–22,90
Odtuszczone mleko w proszku (OMP)	zł/kg	8,97	8,53	7,10–7,50	7,20–7,70

*ceny skupu mleka surowego bez VAT, ceny zbytu masła w blokach i OMP z VAT.

Więcej informacji o sytuacji na podstawowych rynkach rolnych można znaleźć na stronie internetowej Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa www.kowr.gov.pl w zakładce Analiza w działach:

- Prognoza cen rynkowych podstawowych produktów rolno-żywnościowych,

- Raporty miesięczne / Raporty miesięczne o sytuacji na rynku rolno-żywnościowym z elementami tendencji rozwojowej.

Na podstawie opinii ekspertów materiał opracował zespół Biura Analiz i Strategii KOWR: Marzena Trajer, Ewa Bochińska, Martyn Mieczkowski, Joanna Sych-Winiarek, Maria Włodarczyk.

Summary

Witold Strobel
Director General

Ideas, tasks and strategy of KOWR

National Support Centre for Agriculture (KOWR) is a new government agency on the institutional map of Poland. The ideas, tasks and strategies of KOWR are the most important topics covered in the publication. The Director General of KOWR provides information on the functioning of the institution which works for the benefit of innovative agriculture, development of Polish exports and increase of global recognition of Polish agri-food products.

Adam Struziak

Administration of Agricultural Property Stock of the State Treasury

The administration of Agricultural Property Stock of the State Treasury is a main task of KOWR. As a result of implementing a law on withholding the sales of the properties of the Agricultural Property Stock of the State Treasury, lease has become the basic way of administering public land. Limited tenders organized by KOWR are only open for individual farmers who wish to expand or create a family farm. This text presents new legal provisions regarding the matter.

Financial aid for apiculture market

Financial aid for apiculture market is granted to improve general conditions of production and introduce apiculture products to the market. In Poland, 388 projects were accepted in 2016/2017, covering agreements for a total value of PLN 25.3 million. The projects were dedicated to technical support for beekeepers, purchase of medicine against varroosis, purchase of queen bees, bee packages and nucs.

Food Aid 2017 – what, for whom and how

Thanks to Food Aid Operational Programme 2014-2020, the most deprived people in Poland receive free food parcels, meals, and can take part in workshops and training aimed at integrating them into local societies and improving their life situation. Food worth over PLN 600 million has been distributed so far, as part of implementing the Food Aid Operational Programme.

Pawel Kocon

School schemes as a means to efficiently shape healthy eating habits among children

With a new school year, a scheme has been launched to support shaping healthy eating habits among children at schools. "School Scheme" is a measure that combines two previous European projects: "School Milk Scheme" and "School Fruit and Vegetables Scheme". How to teach children about healthy eating? KOWR is creating a series of educational and informational activities as part of the "School Scheme".

Where can you buy regional products?

The National Support Centre for Agriculture promotes agri-food products, production methods as well as quality systems. It is one of statutory tasks of our institution. KOWR encourages consumers to buy and eat Polish agricultural and agri-food products. It also helps producers to reach out to new customers. The text covers the topic of promotion activities aimed at increasing the sales of regional products.

Marzena Trajer

International trade of agri-food products between Poland and the world in the first seven months of 2017

2017 is another year when the international trade of agri-food products between Poland and other countries is growing. When compared with the first seven months of 2016, the export value has increased to EUR 14.9 billion. It means that the upward trend observed since Polish accession to the EU is still on-going. The import value has also risen to EUR 10.8 billion.

Marta Czerwicz

From army to business – tips for leaders

The text answers the question on how to take advantage of army experience and transfer it to business environment to improve operations of teams and institutions. Specialists seek principles that govern the functioning of the army's most efficient special forces with an aim to implement those rules in a dynamic, ultracompetitive business environment.

Price forecasts

Analytics from KOWR present price forecasts in the national markets of: cereals, pork, beef, poultry, milk and dairy until March 2018.

Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa
ul. Karolkowa 30
01-207 Warszawa

Telefon kontaktowy

22 45 25 400

Czynny od poniedziałku do piątku

w godz. 8:00 - 16:00

Centrala:

Biuro Dyrektora Generalnego **22 452-54-25**
Biuro Prawne i Zamówień Publicznych **22 452-55-01**
Biuro Audytu Wewnętrznego **22 376-79-05**
Biuro Kontroli i Bezpieczeństwa Informacji **22 452-55-49**
Biuro Zarządzania Kapitałem Ludzkim **22 452-55-37**
Departament Innowacji **22 376-71-30**
Departament Rozwoju Rynku **22 376-70-50**
Departament Wsparcia Eksportu **22 376-72-26**
Departament Nadzoru nad Spółkami Strategicznymi **22 452-55-13**
Departament Interwencji Rynkowych **22 376-71-09**
Departament Wspierania Konsumpcji **22 376-79-79**
Departament Gospodarowania Zasobem **22 452-54-56**
Departament Kształtowania Ustroju Rolnego **22 452-55-92**
Biuro Administracyjne **22 376-74-10**
Biuro Analiz i Strategii **22 452-54-71**
Biuro Finansowo-Księgowe **22 376-74-32**
Biuro Zarządzania Należnościami i Windykacji **22 452-55-63**

Oddziały Terenowe KOWR

OT Bydgoszcz

ul. Hetmańska 38
85-039 Bydgoszcz
52 525-08-01

OT Wrocław

ul. Mińska 60
54-610 Wrocław
71 356-39-19

OT Gorzów Wlkp.

ul. Walczaka 25
66-400 Gorzów Wlkp.
95 782-22-99

OT Opole

ul. 1 Maja 6
45-068 Opole
77 400-09-00

OT Szczecin

ul. Matejki 6B
71-615 Szczecin
91 814-42-00

OT Kraków

ul. Mogińska 104
31 -546 Kraków
12 424-09-40

OT Pruszcz Gdański

ul. Powstańców Warszawy 28
83-000 Pruszcz Gdański
58 300-48-41

OT Łódź

ul. Północna 27/29
91-420 Łódź
42 636-53-26

OT Kielce

ul. Piaskowa 18
25-323 Kielce
41 343-31-90

OT Poznań

ul. Fredry 12
61-701 Poznań
61 856-06-01

OT Koszalin

ul. Partyzantów 15a
75-411 Koszalin
94 343-39-30

OT Olsztyn

ul. Głowackiego 6
10-448 Olsztyn
89 527-74-58

OT Rzeszów

ul. Asnyka 7
35-001 Rzeszów
17 853-78-00

OT Białystok

ul. Kombatantów 4
15- 102 Białystok
85 664-31-50

OT Warszawa

pl. Bankowy 2
00-095 Warszawa
22 635-10-00

OT Mikołów

ul. Miarki 18
43-190 Mikołów
32 218-07-00

OT Lublin

ul. Karłowicza 4
20-027 Lublin
81 532-21-12

PROGRAM OPERACYJNY
POMOC ŻYWNOŚCIOWA
2014-2020

Ministerstwo Rodziny,
Pracy i Polityki Społecznej

Krajowy Ośrodek
Wsparcia Rolnictwa

UNIA EUROPEJSKA

EUROPEJSKI FUNDUSZ POMOCY
NAJBARDZIEJ POTRZEBUJĄCYM

PACZKA ŻYWNOŚCI I MOŻLIWOŚCI

Łatwe, tanie i smaczne gotowanie z produktów POPŻ

Więcej informacji szukaj na stronach
Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej:

www.mrpips.gov.pl

Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa:

www.kowr.gov.pl

oraz na stronach Organizacji Partnerskich:

Banki Żywności

